

2752

Ն. Ս. ԳՐԳՈՐՅԱՆ

ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ

ՑԵՎ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ՅԵՐՐՈՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

511/076

7-84

ԳՐԱԴԱՆ ԶՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ 1935

2752

2 SEP 2006

Բնագիրը հաստատված է ՌՍՖՖՀ Լուստոգիմատի կողմից

20 MAY 2010

511(076)

Ն. Ս. ՊՈՊՈՎԱ

7-84

պ

ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ

Յ Ե Վ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

1008
38186

ՅԵՐՐՈՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՀՐԱՑԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Բարգմ. Ա. ՇԱՎԱՐՇԵԱՆ

ՀՐԱՑԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ 1935

Պատ. խմբագիր՝ Արա Խաճյան
Տեխ. խմբագիր՝ Գ. Զեմյան
Սրբագրիչ՝ Վ. Մանուկյան

ԱՌԱՋԻՆ ԳԼՈՒԽ

ԲԱՆԱՎՈՐ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ՝ 1000-Ի
ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

1. Դպրոցն ամառը պիտներներին ճամբար ուղարկեց—Հունիսին՝ 38 մարդ, Հուլիսին՝ 35 մարդ և ոգոստոսին՝ 32 մարդ։ Ամառը քանի՞ պիտներ ճամբար գնաց։

2. Մի արչավի մասնակցեց յերեք պիտներական ջուկատ, ընդամենը 136 մարդ։ Մի ջուկատում կար 48 պիտներ, իսկ մյուսում՝ 46։ Քանի՞ պիտներ կար յերրորդ ջուկատում։

3. Մի ածուից քաղեցին 49 կգ կաղամբ, մյուսից՝ 48 կգ, յերրորդից՝ 51 կգ, իսկ չորրորդից՝ 52 կգ։ Այդ չորս ածուներից վո՞րքան կաղամբ քաղեցին։

4. Այգում հավաքեցին 92 կգ պտուղ. ծիրան՝ 32 կգ, սալոր՝ 37 կգ և մնացածն ել խնձոր։ Ինչքա՞ն խնձոր հավաքեցին։

5. $41+28+19$ $85-29-35$ $37+48+63+52$
 $16+47+34$ $93-56-13$ $45+69+31+55$
 $26+58+74$ $137-65-47$ $189-26-19-40$
 $85+77+15$ $123-56-33$ $265-87-60-25$

6. Գրքերի պայուսակն արժե 3 ռ. 56 կ., իսկ գրչաձամանը՝ 39 կ.։ Պայուսակն ու գրչաձամանը միասին վո՞րքան արժեն։

7. Թղթին վճարեցին 49 կ., Թանաքին՝ 55 կ., սոսըն՝ 45 կ. և վրձինին՝ 19 կ.։ Վո՞րքան փող ծախսեցին։

Լրատ. 3474. Դրամ 295. Գրամ 1154. Տիրած 40 000

Հանձնված և արտադրության 3 հոկտեմբերի 1938 թ.
Ստորագրված և տպագրելու 3 նոյեմբերի 1938 թ.

Պետհրատի տպարան, Յերեկան, II Գնունի, 4.

8.	25+29	69+75	150+99	190+69
	34+59	89+43	240+89	299+50
	45+49	79+56	160+98	370+89
	28+69	99+67	250+79	499+70

9. Ուսման տարեկաններն մի դպրոցի աշակերտները գնեցին 95 խնդրագիրք, 38 այբբենարան և 147 ուրիշ գրքեր: Քանի՞ գիրք գնեցին այդ դպրոցի աշակերտները:

10. Դպրոցական պիտույքներ գնելու համար դրամ քոցն ստացավ 315 ռ., վորից 65 ռ. տետրակներ գնեցին և 56 ռ. ել թանաք ու կավիճ: Վո՞րքան վող մնաց:

11.	93+75	112-57	45+89	132-58
	85+68	114-36	75+95	142-94
	76+84	121-45	86+48	151-76
	87+96	243-69	97+64	234-87

ԳՐԱԿՈՐ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ՝ 1000-Ի ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

12. Առաջին հնգամյակի առաջին տարում պատրաստվեց 548 չոգեքարչ: Հնգամյակի վերջին տարում պետք և պատրաստվեց 277 չոգեքարչ ավելի: Պլանը գերազատարվեց 19 չոգեքարչով: Քանի՞ չոգեքարչ պատրաստվեց հնգամյակի վերջին տարում:

13. Առաջին հնգամյակի սկզբին Խորհրդային Միության մեջ գործում էր 68 հրահալոց, Անգլիայում՝ 288 հրահալոցով ավելի: Հնգամյակի վերջին հրահալոցների թիվը Խորհրդային Միության մեջ մեծացավ 34-ով: Իսկ Անգլիայում փոքրացավ 300-ով: Հնգամյակի վերջին վո՞րտեղ և վո՞րքան ավելի հրահալոց էր գործում:

14.	438+249	260+175	355+248
	506+309	275+240	204+569
	864-436	352+163	197+309
	616-307	248+272	386+298

854-170	904-569
524-180	702-398
737-364	400-205
840-576	800-569

15.	138+X=295	X+181=356
	179+X=400	X+206=463
	267+X=520	X+124=378
	384+X=632	X+265=546
	384-X=120	X-230=167
	402-X=207	X-318=238
	538-X=380	X-442=365
	856-X=475	X-529=384

16. Մի փայտեր իրենց կոտլերատիվում ստացավ 34 մ կտորեղեն, վորից 16 մ 75 սմ՝ սպիտակեղեն, 8մ 50 սմ՝ սառին և մնացածն էլ՝ վերարկվի ու կոստյումի համար: Վո՞րքան էր վերարկվի և կոստյումի կտորը:

17. Բանվորուհին գնեց 3 կգ լվացքի ոճառ: Մի լվացքին դնաց 1 կգ 150 գ ոճառ, իսկ մյուսին՝ 750 գ: Ինչքա՞ն ոճառ մնաց:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՄԻԱՆԻՇ ԹՎՈՎ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՄԻԱՆԻՇ ԹՎԻ ՎՐԱ՝ 1000-Ի ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

18. Կորյանտեսությունն առաջին վեցորյակում հանձման կայան ուղարկեց 3 s 135 կգ հաճար և 1 s 360 կգ վարսակ, յերկրորդ վեցորյակում՝ 4 անգամ ավելի հաճար և 2 s 280 կգ ավելի վարսակ: Այդ կորյանտեսությունը վո՞րքան հացահատիկ հանձնեց յերկու վեցորյակում:

19. Լավ կորյանտեսականը մի տարում ունեցավ 225 աշխոր, վատը՝ 3 անգամ պակաս, իսկ լավագույն հարավածայինը՝ վատ կորյանտեսականից 5 անգամ ավելի: Քանի՞ աշխոր ունեցավ հարավածայինը:

20. Կոլանտեսության կազմակերպման տարին մի աշխուրի համար վճարվում էր 40 կ. իսկ յերկու տարի հետո՝ 5 անգամ ավելի: Այդ վերջին վարձատրությա՞ն վճարքան յեղավ Կոլանտեսականի ու նրա կնոջ յեկամուտը, յեթե նա ունեցել էր 270 աշխուր, իսկ կինը նրանից 3 անգամ պակաս:

21.	70.3	17.5	160.4	114.7	108.6
	60.7	29.6	180.5	126.5	107.9
	80.6	45.9	230.4	274.3	206.4
	90.8	56.7	280.3	368.2	305.3

22.	360:6	426:6	510:3	728:4	200:8
	560:7	248:8	560:4	846:6	500:4
	370:5	384:6	660:5	936:4	700:4
	450:6	581:7	750:6	945:5	1000:8

✓ 23. 6 մ 5 դմ յերկարության տախտակից զրքերի պահարանի համար պատրաստեցին 6 դարակ և նույն մեծության 2 նստադրան: Մի դարակին գնաց 9 դմ 5 սմ տախտակ: Ի՞նչքան տախտակ գնաց մի նստադրանին:

✓ 24. 8 մ կտորից կարեցին եքսկուրսային պայուսակներ: 2 պայուսակին գնում է 1 մ 8 սմ: Կարեցին 12 պայուսակ: Ի՞նչքան ավելացավ այդ կտորից:

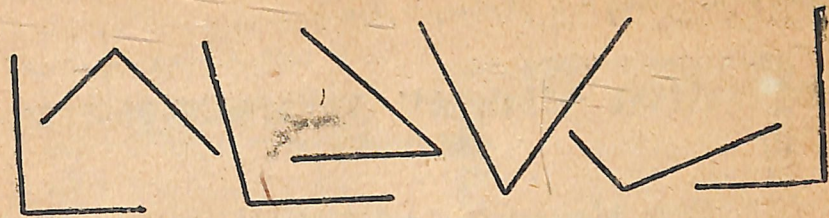
25.	1 n. 50 կ. 7	2 n. 37 կ. 4	3 n. 25 կ. 3
	5 n. 60 կ. 4	7 n. 45 կ. 5	9 n. 38 կ. 7

26.	6 մ 4 դմ. 7	17 մ 50 սմ. 3	34 մմ 170 մ. 4
	4 դմ 3 սմ. 8	8 մ 46 սմ. 5	23 կմ 130 մ. 6

27.	34 մ 5 դմ. 5	2 մ 32 սմ. 4	24 կմ 640 մ. 8
	47 դմ 4 սմ. 6	7 մ 56 սմ. 9	35 կմ 42 մ. 7

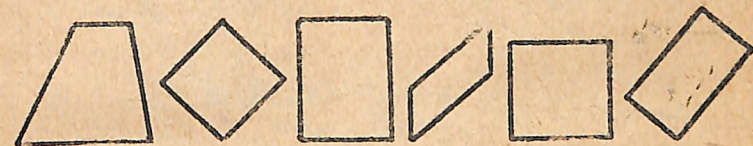
28.	3 կգ 220 գ. 4	18 կգ 420 գ. 6	9 s 140 կգ. 5
	2 կգ 145 գ. 5	24 կգ 368 գ. 8	56 s 658 կգ. 6

ՈՒՂՂԱՆԿՅՈՒՆ ՅԵՎ ԲԱՌԱԿՈՒՄ

29. Այս պատկերների մեջ ցույց տվե՞ք ուղիղ, սուր և բութ անկյունները:

30 Տեսրում զանազան դիրքերով գծագրեցե՞ք զանազան անկյուններ:

31. Այս պատկերներից վորո՞նք են ուղղանկյուն և վորո՞նք՝ քառակուսի:

Ինչո՞ւ մյուս պատկերներն ուղղանկյուն կամ քառակուսի անվանել չենք կարող:

32. Գծագրեցե՞ք 5 սմ կողմ ունեցող մի քառակուսի:

33. Գծագրեցե՞ք մի ուղղանկյուն, վորի յերկարությունը լինի 7 սմ, իսկ լայնությունը՝ 5 սմ:

34. Ուղղանկյունաձև պարտեզը պետք է պատեյին փշալարով: Պարտեզի յերկարությունը 250 մ էր, լայնությունը՝ 155 մ: Յուրաքանչյուր 5 մ տարածության վրա տնկում էյին 3-ական ցից: Քանի՞ ցից էր հարկավոր ամբողջ ցանկապատի համար:

35. Մի ուղղանկյունաձև բանջարանոց ցանկապատեցին: Բանջարանոցի յերկարությունը 150 մ էր, իսկ ամբողջ ցանկապատինը՝ 470 մ: Վորքա՞ն էր բանջարանոցի լայնությունը:

36. Մի ուղղանկյան չորս կողմերի յերկարությունը 420 մետր է: Ուղղանկյան լայնությունը 90 մ է: Վորքան է ուղղանկյան յերկարությունը:

ՌԻՂԱՆԿՅՈՒՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐԻ ԳԾԱԳՐՈՒՄԸ՝ ՄԱՍՇՏԱԲԻ ԿԱՄԱՁԱՅՆ

37. Սանտիմետրային քանոնով չափեցե՛ք տետրի յերկարությունն ու լայնությունը: Գրեցե՛ք՝ քանի՞ սանտիմետր ու միլլիմետր ստացվեց:

38. Միլիմետրի վերածեցե՛ք՝ 3 սմ, 5 սմ, 2 դմ, 4 դմ, 9 դմ, 7 դմ, 1 սմ 5 մմ, 3 սմ 8 մմ, 6 սմ 2 մմ, 8 սմ 5 մմ, 2 դմ 3 սմ, 3 դմ 7 սմ, 5 դմ, 4 սմ, 7 դմ 2 սմ, 4 դմ, 5 մմ:

39. Մեծ չափերով արտահայտեցե՛ք՝ 20 մմ, 40 մմ, 55 մմ, 65 մմ, 150 մմ, 230 մմ, 340 մմ, 560 մմ, 720 մմ, 480 մմ, 610 մմ, 930 մմ, 890 մմ:

40. Գծագրի վրա պատկերված է ուղիների յերկարությունը. 2 մետրըն փոխարինված է 1 սանտիմետրով:

Այս դժագրում ամեն մի միլլիմետրը քանի՞ դեցիմետր է արտահայտում:

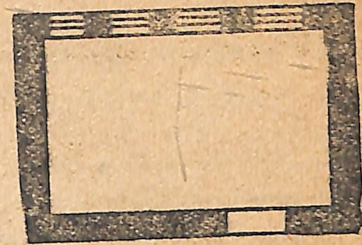
Վորքան կարող ե՛ք՝ ճիշտ չափեցե՛ք այս դժերի յերկարությունը և մասշտաբի համաձայն հաշվեցե՛ք ուղիների իսկական յերկարությունը:

41. Հատակագծի վրա չափեցե՛ք դասարանի յերկարությունն ու լայնությունը: Հաշվեցե՛ք նրա իրական յերկարությունն ու լայնությունը, ընդունելով 1 սմ-ը 2 մետր:

Մասշտաբի համաձայն հաշվեցե՛ք պատուհանի և դռան իսկական լայնությունը:

42. Հատակագծով բաղի յերկարությունը 8 սմ 6 մմ է, լայնությունը՝ 6 սմ 4 մմ. 1 սանտիմետրը արտահայտում է 10 մ:

Մասշտաբի համաձայն հաշվեցե՛ք բաղի իսկական յերկարությունն ու լայնությունը:

43. Սպորտհրապարակի յերկարությունը 96 մ է, իսկ լայնությունը՝ 72 մ: Հատակագծում 1 սմ-ը փոխարինում է 10 մ-ին: Այդ հրապարակի յուրաքանչյուր կողմն ի՞նչ յերկարություն կունենա հատակագծում:

44. Իրականում բանջարանոցի յերկարությունը 30 մ է, հատակագծում՝ 6 սմ: Ի՞նչ մասշտաբով է գրծված բանջարանոցի հատակագիծը:

45. Պտղատու այգին ուղղանկյունաձև է, վորի յերկարությունը 86 մ է, լայնությունը՝ 48 մ: Գծագրեցե՛ք այդու հատակագիծը՝ 1 սմ-ն ընդունելով 10 մ:

46. 1 ար մակերես ունեցող քառակուսի հողամասի կողմը 10 մ է: Գծագրեցե՛ք այդ հողամասի հատակագիծը 1 սմ-ն ընդունելով 10 մ:

47. 1 հեկտար մակերես ունեցող քառակուսի հողամասի մի կողմը 100 մ է: Գծագրեցե՛ք այդ հողամասի հատակագիծը, 1 սմ-ն ընդունելով 10 մ:

1000-Ի ՍԱՎՄԱՆՈՒՄ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՅԵՎ ԲԱՃԱՆՈՒՄ 10-ՈՎ ՅԵՎ ԿԼՈՐ ՏԱՍՆՅԱԿՆԵՐՈՎ

48. 4 ածուից քաղեցին 180 կգ կաղամբ: Քանի՞ կգ կաղամբ կստացվի 10 այսպիսի ածուներից:

49. Ճաշարանում 10 որում սպառեցին 240 կգ կար՝ տոֆիլ, 170 կգ կաղամբ և 120 կգ ուրիշ բանջարեղեն:

և եր: Որական ի՞նչքան բանջարեղեն եր սպառվում այլ:
ճաշարանում:

50.	15.10	56.10	40:10	250:10	200:10
	17.10	75.10	80:10	480:10	300:10
	30.10	97.10	100:10	540:10	600:10
	40.10	100.10	120:10	700:10	1000:10

51. Տրամվայի տոմսն արժեք 15 կ. պետք եր 30
եքսկուրսանտի համար տոմսեր գնել: 5 ռուբլիանոց տա-
լու դեպքում վո՞րքան դրամ յետ կստանար եքսկուրսիա-
յի դեկավարը:

52. Խնայողրամարկդին հանձնված յուրաքանչյուր
ռուբլին տարեկան 8 կ. հասույթ ե բերում: 90 ռուբլին
8 տարում վո՞րքան հասույթ կբերի:

53.	4.40	15.20	23.20
	6.70	17.30	27.20
	8.60	16.40	29.20
	9.80	19.50	36.20
	24.30	18.50	20.20
	26.30	22.40	30.30
	28.30	33.30	40.20
	25.40	35.20	20.50

54.	240:20	360:30	480:40
	260:20	390:30	630:30
	440:20	420 20	460 20
	620:20	450:30	960:30
	560:80	600:20	200:40
	640:80	800 20	300:50
	720:80	800:40	400:80
	810:90	900:30	300:60

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՅԵՐԿՆԻՉ ԹՎՈՎ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՅԵՐԿՆԻՉ ԹՎԻ ՎՐԱ 1000-Ի ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

I

55. Փարզործուսի աշակերտն ամսական 36 ռ. աշ-
խատավարձ ե ստանում: Ճաշի ե սրամիջայի համար տա-
րեկան նրանից պահվում ե 148 ռ. 80 կ.: Տարեկան վո՞ր-
քան դրամ եր մնում նրա մյուս կարիքների համար:

56. Յերրորդ դասարանում կա 35 աշակերտ: Նրան-
ցից յուրաքանչյուրը փոխառության համար մո՞ծեց
25 կ.: Զորրորդ դասարանը 2 ռ. 85 կ. ավելի մո՞ւ-
ծեց: Վո՞րքան դրամ հավաքեց չորրորդ դասարանը:

57.	11.12	18.22	13.20
	12.13	17.25	24.17
	14.15	16.32	27.23
	15.16	19.34	29.25
	23.31	32.21	52.11
	25.34	33.22	56.13
	26 25	41.17	63.12
	28.23	54.15	68.14

58. Սովորական հեռագրի յուրաքանչյուր բառի հա-
մար վճարվում ե 20 կ. իսկ առաքման համար՝ 40 կ.:
Ի՞նչքան կնստի 15 բառից բաղկացած սովորական հե-
ռագիրը:

59. Շտապ հեռագրի ամեն մի բառի համար պետա-
կան հիմնարկները վճարում են 45 կ. իսկ առաքման հա-
մար՝ 40 կ.: Ի՞նչքան կարժենա 18 բառից բաղկացած
շտապ հեռագիրը:

II

60. Շոգենավը, մի ժամում անցնելով 18 կմ, ըն-
դամենն անցավ 378 կմ: Մյուս չոգենավը նույն ժամա-

նախամիջոցում անցավ 420 կմ: Ի՞նչ արագությամբ եր
զևում յերկրորդ շողենավը:

61. Շողեքարչը 1 կմ անցնելով՝ սպառում է 15 կգ
քարածուխ: Հարվածային մեքենավարը մի կայարանից
մինչև մյուսն անցնելով՝ սպառեց 432 կգ քարածուխ,
տնտեսելով 108 կգ: Ի՞նչքան ածուխ խնայեց նա ամեն
մի կիլոմետր տարածության վրա:

62.	220:11	510:17	700:14
	360:12	540:18	640:16
	480:16	600:15	720:18
	560:14	720:12	840:12

420:21	720:24
480:24	340:21
560:28	960:32
630:21	980:49

63.	264:12	576:17	672:16
	368:16	630:15	756:18
	588:14	732:12	852:12
	544:17	742:14	651:21

441:21	768:24
480:15	882:21
483:23	992:32
588:28	966:46

64. Մեկ ող պատրաստելուն դնում է 4 սմ 6 մմ յեր-
կաթալար: Մի կտոր յերկաթալարից պատրաստեցին
18 ող և 15 սմ ել ավելացավ: Վորքա՞ն եր այդ յերկա-
թալարի յերկարությունը:

65. 90 սմ յերկաթալարից պատրաստեցին 12 պտու-
տակադարձ: 5 հատ ել հետո պատրաստեցին: Ընդամե-
նը վորքա՞ն յերկաթալար դնաց:

66.	3 սմ 6 մմ.14	2 սմ 4 մմ.16	4 սմ 3 մմ.10
	6 սմ 8 մմ.12	4 սմ 7 մմ.14	3 սմ 2 մմ.30
	18 սմ 2 մմ.13	35 սմ 7 մմ.17	55 սմ.10
	37 սմ 5 մմ.15	57 սմ 6 մմ.18	51 սմ.30

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՅԵՌԱՆԻՇ ԲՎԻ ՎՐԱ՝ 1000-Ի ՍԱՀՄԵՆՈՒՄ

67. Մի փորձադաշտում ցանեցին մանր հացահատիկ-
ներ 225 կգ, մյուսում խոշորահատիկներ՝ 125 կգ: Առա-
ջին հողամասից ստացվեց 900 կգ, յերկրորդից՝ 1000
կգ: Ամեն մի հողամասից քանի՞ անգամ ավելի բերք
ստացան, քան ցանել էյին:

68. Զրաքացը մի ժամում աղում է 516 կգ հացա-
հատիկ: Զրաղացի քարերից մեկը մի ժամում աղում է
144 կգ, մյուսները՝ 124-ական կգ: Քանի՞ քար ունի
ջրաղացը:

69. Մի բանվոր 2 տարի 3 ամիս շարունակ խնայ-
դրամարկը եր մուծում ամսական 25 ո.: Մի ուրիշ բան-
վոր 5 ամիս մուծում եր ամսական 45 ո.: Այդ բանվոր-
ներից վո՞րն ավելի դրամ ունեւր խնայդրամարկովում և
քանի՞ անգամ մյուսից ավելի:

70.	400:100	480:120	600:150	720:240
	600:200	520:130	640:160	840:120
	900:300	540:180	720:120	840:140
	800:200	560:140	720:180	960:160

71.	336:112	369:123	868:124	630:126
	452:113	504:126	750:125	640:128
	575:115	768:128	635:127	650:325
	464:116	645:129	903:129	1000:125

72. 100 կգ-ը 1 ցեմտներ է: 1 տոննը քանի՞ ցեմտներ է:

73. Քաղաք բերին 495 ց կարտոֆիլ, ամեն մի վաճառում 165 ց: Հետո դարձյալ բերին 320 ց: Քանի՞ վաճառն կարտոֆիլ բերին քաղաք:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲՈՂՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ՝ 1000-Ի ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

74. Կոլտնտեսության մեջ մի արտից հավաքեցին 152 s 8 ց ցորեն, իսկ մյուսից՝ 85 s 5 ց ավելի: Հավաքած ցորենից սերմացու պահեցին 45 s 5 ց, պետություն ավելին 130 s 6 ց: Մնացած ցորենը բաշխեցին ըստ աշխուրների: Ի՞նչքան ցորեն բաշխեցին ըստ աշխուրի:

75. Կոլտնտեսությունը 240 ուրբով գնեց մի կալսիչ մեքենա: Այդ դրամի մի յերրորդ մասը վճարվեց գնելիս, 75 ուրբին՝ կես ամսից հետո, մնացածն էլ՝ մեկ ամսից հետո: Վորքա՞ն դրամ մուծեց կոլտնտեսությունը մեկ ամսից հետո:

76. Ձիու կալսիչ մեքենայով 4 ժամում կալսում են 560 կգ հացահատիկ, իսկ ելեկտրական կալսիչով՝ 700 կգ կես ժամում: Քանի՞ անգամ ելեկտրական կալսիչն արագ է աշխատում ձիու կալսիչից:

77. Մենատնտեսը 5 հեկտարից ստացավ 40 ց 80 կգ ցորեն, իսկ կոլտնտեսությունը 76 հեկտարից՝ 836 ց: Կոլտնտեսության մի հեկտարից ստացած բերքը վո՞րքան ավելի յեր մենատնտեսի ստացածից:

78. 10 տոնն կանաչ խոտից ստացվում է 15 ց չոր խոտ: Մի մարգագետնից հնձեցին 120 s խոտ, իսկ մյուսից՝ 230 s: Վորքա՞ն չոր խոտ կստացվի ամբողջ հնձածից:

79. Մինչև քիմիական պարարտանյութեր գործածելու կոլտնտեսությունը 18 հա հողամասից ստանում էր 630 ց առվույտ, իսկ պարարտացումից հետո նույն հողամասից 738 ց: Վո՞րքան ավելացավ առվույտի բերքը 1 հեկտարից:

80. Խորհրդային տնտեսությունը մի փորձադաշտից ստացավ 984 կգ վուշ՝ ամեն մի հեկտարից հավաքելով 328 կգ: Նույն չափ հողամասից մենատնտեսն ստացավ 645 կգ: Ինչքանո՞վ ավելի յեր խորհ. տնտեսություն 1 հա-ի բերքը մենատնտեսի ստացածից:

81. Խոշոր հատիկներ ցանելիս 1 հեկտարից ստացվում է 16 ց ցորեն, միջակ մեծություն հատիկներ ցանելիս՝ 12 ց, իսկ մանր հատիկներ ցանելու դեպքում՝ 8 ց: Միջակ մեծություն սերմ ցանեցին 36 հա, իսկ մանր՝ 24 հա: Քանի՞ հեկտար խոշոր հատիկներ բավական կլինի ցանել, փորպեսդի այնքան բերք ստացվի, վորքան բերք այդ հողամասից ստացվեց:

82. Բերքահավաքին բանվորական մի բրիգադ 3 որում կալսեց 29 s 4 ց հացահատիկ: Իսկ մյուսը 5 որում՝ 44 s 5 ց: Մի բրիգադը մյուսից 1 որում վորքա՞նո՞վ ավելի կալսեց:

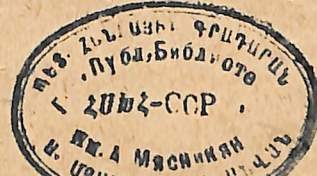
83. Կոլտնտեսության աղումրի համար պատվիրեցին 352 ո. կահկարասի, բաժանորդագրվեցին 65 ուրբուլրագրերի և գնեցին գրքեր: Ընդամենը ծախսեցին 492 ո.: Քանի՞ գիրք գնեցին, յեթե ընդունենք, վոր յուրաքանչյուր 25 գիրքն արժե 15 ո.:

84. Յերկու պահարանում կա 270 գիրք. մեկում 30 գիրք ավելի կա քան մյուսում: Քանի՞ գիրք կա ամեն մի պահարանում:

85. Գիրքը կազմից 95 կոպեկով թանգ է, իսկ կադմով միասին արժե 1 ո. 25 կ.: Առանձին-առանձին ի՞նչ արժեն գիրքը և կազմը:

86. Կոլտնտեսություն հաշարանի համար 10 ո. 30 կ-ով գնեցին մի բաք և մի դյուծին գավաթներ: Բաքը 5 ո. 50 կոպեկով թանգ է գավաթներից: Ի՞նչ արժե գավաթը:

87. Մեղրն ամանով միասին 500 գ քաչ ունի: Մեղրի քաչը 160 գ.-ով ավելի յե իր ամանից: Առանձին-առանձին վո՞րքան է մեղրի և ամանի քաչը:

I

88. Քանի՞ միլիմետր է 1 սմ-ը, 1 դմ-ը, 1 մ-ը:

89. Քանի՞ միլիմետր է 10 մ-ը, 100 մ-ը, 1 կմ-ը:

90. Համընցեք միավորները մինչև տասնյակը, տասնյակները՝ մինչև հարյուրյակը, հարյուրյակները՝ մինչև հազարյակը, հազարյակները՝ մինչև տասնհազարյակը, տասնհազարյակները՝ մինչև հարյուրհազարյակը և հարյուր հազարյակները՝ մինչև միլիոն:

91. 1 կմ-ը քանի՞ մետր է: Հազար միլիմետրը քանի՞ սանտիմետր է պարունակում մեկ միլիոն միլիմետրի մեջ:

Միլիոնի մեջ քանի՞ 10 հազար, քանի՞ 100 հազար կա:

92. Ուրիշ կերպ տասցեք՝ 3 տասնյակ հազար, 5 տասնյակ հազար, 5 հարյուր հազար:

93. Ուրիշ կերպ ասացեք՝ 6 հարյուր հազար 8 տասնյակ հազար 4 հազար: 9 հարյուր հազար 5 տասնյակ հազար: 7 հարյուր հազար 8 հազար: 6 տասնյակ հազար 3 հազար:

94. Տետրում գծեցեք այսպիսի հաշվային աղյուսակ: Կարգացեք այդտեղ նշանակված թվերը: Այդ թվերը գրեցեք առանց աղյուսակի:

Միլիոններ	Հարյուր հազարներ	Տաս հազարներ	Հազարներ	Հարյուր միլիոններ	Տասն միլիոններ	Միլիոններ
	6					
	5	3				
	4	8	6			
1	7		5			

95. Տետրում հաշվային աղյուսակի մեջ գրեցեք և կարդացեք հետևյալ թվերը. 3 հարյուր հազար 5 տասնյակ հազար: 2 հարյուր հազար 8 տասնյակ հազար: 2 հարյուր հազար 8 հազար: 6 հարյուր հազար 4 տասնյակ հազար 9 հազար: Այդ թվերը գրեցեք առանց աղյուսակի: Այդ թվերը գցեք համընցի վրա:

96. Թվանշաններով գրեցեք՝ հինգ հարյուր հազար, հիսուն հազար, հինգ հարյուր քսան հազար, հինգ հարյուր քսանյոթ հազար, հինգ հարյուր յոթ հազար: Այդ թվերը գցեք համընցի վրա:

97. Կարդացեք՝ 4000, 24 000, 245 000, 80 000, 380 000, 400 000, 250 000, 206 000:

98. Հազարներով համընցեք 2000-ից մինչև 10 000, 90 000-ից մինչև 100 000, 980 000-ից մինչև 1 000 000:

II

99. Հաշվային աղյուսակում գրեցեք և կարդացեք հետևյալ թվերը. 1 հազարյակ 6 հարյուրյակ 8 տասնյակ 4 միավոր. 2 հազարյակ 5 հարյուրյակ 8 տասնյակ. 1 հազարյակ 7 տասնյակ 3 միավոր. 2 հազարյակ 8 հարյուրյակ. 2 հազարյակ 8 տասնյակ: 2 հազարյակ 8 միավոր: Այս թվերը գրեցեք առանց աղյուսակի ողնության, հետո գցեք համընցի վրա:

100. Թվանշաններով գրեցեք. յերեք հազար յերկու հարյուր վաթսու չորս: Յերեք հազար յերկու հարյուր վաթսուն: Յերեք հազար վաթսուն չորս: Յերեք հազար յերկու հարյուր չորս: Յերեք հազար չորս: Յերեք հազար յերկու հարյուր: Յերեք հազար վաթսուն: Այս թվերը գցեք համընցի վրա:

101. Կարդացեք՝ 6000, 6300, 6370, 6070, 6375, 6305, 6075, 6004, 5400, 5040, 5004: Այս թվերը գցեք համընցի վրա:

102. Ասացեք այն թվերը, Վորոնք մեկ միավորով պակաս են հետևյալ թվերից՝ 1000, 2000, 3500, 7000, 4020, 4200:

103. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրին ավելացրեք 5-ական միավոր՝ 995, 1095, 3995, 6095:

104. Հետևյալ յուրաքանչյուր թվից պակասեցրեք 5-ական միավոր՝ 1304, 2404, 5004, 8004:

III

105. Կարդացեք հաջվային աղյուսակում նշանակված թվերը և գրեցեք առանց աղյուսակի:

Միավորներ	Հարյուր հազարավորներ	Տաս հազարավորներ	Հազարավորներ	Հարյուրավորներ	Տասնավորներ	Միավորներ
		5	4	3	2	7
		3	5	2		
		6	7		8	
		4	2			3
	5	7	2	8	4	1
	3	9		7	6	
	2	1			9	4
	6		8	3		5
	4				7	2
1						

106. Թվանշաններով գրեցեք քսան հինգ հազար ութ հարյուր քառասուն յերեք: Յերեսուն հազար ութ հարյուր ութ: Հարյուր վաթսույն յերեք հազար յերկու հարյուր յոթանասուն ինն: Վեց հարյուր քառասուն յերկու հազար չորս հարյուր: Ութ հարյուր չորս հազար հիսուն: Յերեք հարյուր յոթ հազար ութ: Յերկու հարյուր քառասուն հազար յերեք հարյուր: Յոթ հարյուր յերեսուն հազար տասնհինգ: Այս թվերը գցեք համընթաց վրա:

107. Կարդացե՛ք՝ 26 800, 37 050, 40 607, 50 008, 126 703, 230 860, 400 070, 508 004, 800 009, 1 000 000: Այս թվերը գցե՛ք համընթաց վրա:

108. Ասացե՛ք այն թիվը, ի՞նչ մեկ միավորով փոքր է քան հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը: 10 000, 26 000, 30 900, 74 000, 100 000, 270 000, 408 000, 900 000, 1 000 000:

109. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրին ավելացրեք 6 միավոր. 994, 1 994, 29 994, 99 994, 199 994, 999 994:

110. Հետևյալ յուրաքանչյուր թվից պակասեցրե՛ք 4 միավոր. 40 803, 10 003, 37 003, 200 003, 100 003, 590 003:

111. Քանի՞ միավոր, տասնավոր, հարյուրավոր, հազարավոր, տասնհազարավոր կա հետևյալ թվերի մեջ. 52 672, 37 608, 42 064, 70 860, 63 005, 60 087, 40 599:

112. Քանի՞ միավոր, տասնավոր, հարյուրավոր, հազարավոր, տասնհազարավոր, հարյուրհազարավոր կա հետևյալ թվերի մեջ. 128 567, 207 309, 456 800, 285 007, 309 854, 800 062:

113. Հետևյալ թվերը վերածեցե՛ք տասնհազարյակների, հազարյակների, հարյուրյակների, տասնյակների և միավորների. 32 567, 28 564, 39 804, 40 569, 70 800, 20 930, 67 080:

114. Հետևյալ թվերը վերածեցե՛ք հարյուրհազարյակների, տասնհազարյակների, հազարյակների, հարյուրյակների, տասնյակների և միավորների. 145 789, 320 673, 280 456, 607 804, 405 007, 870 035:

115. Մետրի վերածեցե՛ք՝ 2 կմ 720 մ, 3 կմ 60 մ, 4 կմ 85 մ, 25 կմ 650 մ, 30 կմ 800 մ, 70 կմ 95 մ:

116. Կիլոմետր դարձրե՛ք՝ 1 860 մ, 2 700 մ, 32 650 մ, 20 860 մ, 25 080 մ, 40 064 մ:

117. Գրամի վերածեցե՛ք՝ 1 կգ 520 գ, 20 կգ 600 գ, 3 կգ 80 գ, 1 կգ 45 գ, 17 կգ 500 գ, 28 կգ 750 գ, 30 կգ 900 գ:

118. Կիլոգրամ դարձրե՛ք՝ 3645 գ, 2760 գ, 2803 գ, 52 000 գ, 20 860 գ, 350 070 գ, 74 065 գ:

119. Կիլոգրամի վերածեցեք՝ 3 s 256 կգ, 7 s 804 կգ, 9 s 80 կգ, 10 s 150 կգ, 12 s 60 կգ, 20 s 810 կգ, 13 s 64 կգ:

120. Տոնն դարձրեք. 2654 կգ, 7506 կգ, 8400 կգ, 15 802 կգ, 20 650 կգ, 35 040 կգ, 50 000 կգ:

121. Հետևյալ թվերի մեջ ընդամենը քանի՞ հարյուր հազարյակ, ընդամենը քանի՞ տաս հազարյակ, ընդամենը քանի՞ հազարյակ, ընդամենը քանի՞ հարյուրյակ, ընդամենը քանի՞ տասնյակ կա. 28375, 36 840, 48 050, 60 830, 29 605, 40 570, 175 842, 208 406, 360 720:

ԲԱԶՄԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

122. Մոսկվային հոկտեմբեր ամսին մատակարարեցին 5123 s կարտոֆիլ, նոյեմբերին՝ 1312 s ալեւի քան հոկտեմբերին, իսկ դեկտեմբերին՝ 314 s ալեւի քան նոյեմբերին: Վո՞րքան կարտոֆիլ մատակարարեցին դեկտեմբերին:

123. 3412 + 5264	21513 + 4274	5223 + 13542
4126 + 3851	14225 + 3352	3415 + 24173
5107 + 2842	23400 + 2399	5300 + 13475
6238 + 3510	10809 + 7060	4009 + 24890

124. Իր կազմակերպման տարում կոլտնտեսու թյունն ունեցավ 11207 ու. յեկամուտ. մի տարուց հետո այդ գումարը մեծացավ 1208 ուրլով, ելի մի տարի հետո յեկամուտն ալեւացավ 2109 ուրլով: Վորքա՞ն եր կոլտնտեսության յեկամուտը հիմնադրու միջ յերկու տարի հետո:

125. Հանձնման կայանը մի որում ընդունեց 8576 ց գարի, սրանից 974 ցենտներով ալեւի՝ հաճար, իսկ այս վերջինից 395 ց ալեւի՝ վարսակ: Մի որում վո՞րքա՞ն հայահատիկ ընդունեց հանձնման կայանը:

126.	1309 + 3406	13247 + 4508
	5308 + 2465	24804 + 3179
	1247 + 5408	33646 + 3207
	12405 + 23217	43508 + 5265

4213 + 3569
2726 + 3264
5138 + 2456
34643 + 4248

127.	2048 + 7091	4916 + 1562	1917 + 2968
	6083 + 1546	4835 + 2764	3726 + 4815
	4282 + 3056	6953 + 1726	4635 + 3729
	51346 + 6492	46851 + 1528	5819 + 2637

128. Գումարեցեք գրավոր և համրիչով.

273 97 + 52436	5276 + 3487	173 496 + 2859
452 79 + 23469	6789 + 5678	267 879 + 13 867
173 48 + 41562	8475 + 4966	508 487 + 26 798
513 81 + 24089	7568 + 6798	659 378 + 48 687

129. Մինչև հեղափոխությունը Ռուսաստանում վար 58500 կմ յերկաթգիծ: Առաջին հնդամյակի սկզբին այդ ալեւացել եր 18400 կիլոմետրով, իսկ մինչև հնդամյակի վերջը կառուցեցին դարձյալ 9300 կմ: ԽՍՀՄ-ն հնդամյակի վերջին քանի՞ կիլոմետր յերկաթ-գիծ ունեց:

130. Համաժողովենական պիոներական հավաքին յեկել էյին 2595 աղջիկ և 1548-ով ալեւի՝ տղա: Ընդա-մենը քանի՞ պիոներ եր հավաքվել:

131. Ներքեի հաշիվն արտագրեցեք տետրում: Կա-տարեցեք անհրաժեշտ հաշվումները և ապա ստացեք ընդհանուր գումարները:

Արհեստանոցի համար բաց է բողմված

Առարկայի անունը	Քանակ- կույթ.	Գ ի ն ը		Գումարը	
		ռուբ.	կոպ.	ռուբ.	կոպ.
1. Սղոց	2 հատ	3	45		
2. Դուր	4 »	1	22		
3. Կացին	2 »	4	75		
4. Մուրճ	2 »	2	85		
5. Մեխ	5 կգ	1	88		
6. Յերկաթալար	5 »	3	13		
Հնդամենը					

132. Լուծեցեք հետևյալ որինակները: Ստուգեցեք:

1253	11 375	126 786	42 756
2567	23 127	30 075	2057
+3259	+11 786	+ 3715	+127 306
725	20 332	35 607	9562

133. 315 ռ. 56 կ. 52 մ 70 սմ 21 կմ 300 մ
 +1204 ռ. 99 կ. + 43 մ 90 սմ +75 կմ 900 մ
 905 ռ. 5 կ. 120 մ 75 սմ 80 կմ 200 մ

134. 52 կգ 350 գ 5 ռ 129 կգ 17 g 15 կգ
 +79 կգ 500 գ + 3 ռ 245 կգ +25 g 35 կգ
 91 կգ 250 գ 10 ռ 752 կգ 13 g 50 կգ

135. Մի շրջանում առաջին հնդամյակի սկզբին սովորում էյին 3325 տղա և 3112 աղջիկ: Հնդամյակի վերջին նույն շրջանում աշակերտների թիվն արդեն 9859 էր: Վո՞րքան մեծացավ աշակերտների թիվը հնդամյակի վերջին:

136. 6843—3622 24230—13110 28403—17402
 7985—4582 18406— 5203 39062— 6042
 15674—3651 37058—15036 70486—20383
 24656—4234 50674—20534 82570—62430

137. 1933 թ. մարտի 6-ին Խորհրդային Միության մեջ ձուլեցին 17100s չուգուն և 1200s պակաս պողպատ: Այդ որն ընդամենը քանի՞ տոնն մետաղ ձուլեցին:

138. Խ. Միության մեջ առաջին հնդամյակի սկզբին կար 18700 ավտոմոբիլ և 34300 տրակտոր: Հնդամյակի վերջին տրակտորների թիվը 175000 էր, իսկ ավտոմոբիլներինը՝ 70000: Առաջին հնդամյակի ընթացքում, քանի՞ տրակտոր և ավտոմոբիլ ավելացավ:

139. 3647—1328 5743—3563 12341—1208
 5283—3156 6924—2482 28765—6309
 2384—1265 4386—1754 16628—5076
 8593—5248 6279—2843 35479—10854

140. 16584—4867 6821—4356 62231— 3549
 52738—3295 7238—5672 82122—17637
 268291—5367 45722—3645 352435—24789
 154316—7085 61318—7542 423536—74837

141. Առաջին հնդամյակի վերջին Մոսկվայի մարզում Մարտնչոզ անաստվածների միության անդամներ թիվը 733000 էր, իսկ Լենինգրադի մարզում՝ 263000 անդամով պակաս: Այդ յերկու մարզերում քանի՞ տնդամ ունեւր այդ միությունը:

142. 1928 թ. Խորհրդային Միության մեջ լույս են տեսել 95 630 որինակ «Անաստված» լրագիրը և ժուռնալ: 1931 թ. լույս տեսան—լրագիրը՝ 437 500 որինակ և ժուռնալ՝ 199 500 որինակ: Ընդամենը վո՞րջքան մեծացավ լրագրի և ժուռնալի որինակների թիվը:

143. $4600 - 1307$ $16500 - 4307$ $23000 - 2007$
 $5800 - 2608$ $28400 - 7208$ $34000 - 3008$
 $8502 - 5306$ $76008 - 4095$ $70008 - 40073$
 $9401 - 6209$ $87007 - 5063$ $80007 - 50065$

144. Հաշվեցե՛ք գրավոր և համրիչով:

$87002 - 15087$ $40000 - 7654$ $300001 - 125789$
 $65004 - 24375$ $50004 - 6945$ $500003 - 238496$
 $80006 - 57642$ $170000 - 48263$ $800002 - 568948$
 $190005 - 64723$ $240006 - 12689$ $1000000 - 999999$

145. $37900 + X = 108360$ $67543 - X = 20974$
 $120873 + X = 207009$ $278400 - X = 165803$
 $X + 65432 = 90846$ $X - 58320 = 97654$
 $X + 27008 = 170649$ $X - 350045 = 165700$

146. Կարդացե՛ք ներքևի աղյուսակը: Գտե՛ք, թե այդ մթերքներից ինչքան եր մնացել հոկտեմբերի 1-ին: Պատասխանն ստուգե՛ք զուսմարման և հանման միջոցով:

Սեպտեմբերին սպառած մթերքների հաշիվը

	Միս (կիլոգր.)	Ալյուր (կիլոգր.)	Կրակ (կիլոգր.)	Յուղ (կիլոգր.)	Կարտոֆիլ (կիլոգր.)	Կաղամբ (կիլոգր.)	Կաթ (լիտր)	Սոխ (կիլոգր.)
Մուտք	3210	2560	4320	1276	8054	7115	1127	310
Ցելք	2990	2296	3548	988	7680	6508	948	295
Մնացորդ առ 1 հոկտ.								

147. Լուծե՛ցե՛ք հետևյալ որինակները: Ստուգե՛ք

$32005 - 1453$ $34123 - 7502$ $134270 - 15058$
 $75007 - 4378$ $165242 - 46405$ $253006 - 48124$
 $86006 - 15679$ $235421 - 70054$ $405207 - 80309$
 $78001 - 27007$ $243500 - 45076$ $280064 - 176987$

148. $1000 \text{ n. } 15 \text{ կ. } 159 \text{ մ } 50 \text{ սմ } 70 \text{ կմ } 300 \text{ մ}$
 $- 873 \text{ n. } 90 \text{ կ. } - 40 \text{ մ } 30 \text{ սմ } - 19 \text{ կմ } 700 \text{ մ}$

149. $153 \text{ կգ } 15 \text{ s } 25 \text{ g}$
 $- 79 \text{ կգ } 150 \text{ գ } - 7 \text{ s } 250 \text{ կգ } - 15 \text{ g } 30 \text{ կգ}$

150. Կառուցվող շենքի համար յերկու բեռնանախի տախտակ բերին. մեկում կար 4065 տախտակ, մյուսում՝ 4575: Այդ նավակներն ընդամենը քանի՞ տախտակ բերին կառուցվող շենքի համար:

Լուծե՛ցե՛ք խնդիրը: Պատասխանով ու տվյալ թվերից յուրաքանչյուրով կազմե՛ք հանման վերաբերյալ խնդիրներ:

151. Հոկտեմբերին գործարանն սպառեց 8570 խոտանարդ մետր վառելափայտ, նոյեմբերին՝ 790 խոտանարդ մետր ավելի: Վո՞րջքան վառելափայտ սպառվեց նոյեմբերին:

Լուծե՛ցե՛ք խնդիրը: Պատասխանով ու տվյալ թվերից յուրաքանչյուրով կազմե՛ք հանման վերաբերյալ խնդիրներ:

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԳՂՈՒՆ

ԲԱՆԱՎՈՐ ԲԱԶՄԱՊԱՏՆՈՒՄ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

152. Ճաշարանն ստացավ 250 կգ կրուկա, վորից որական գործածում եր 36 կգ: 5 որից հետո վո՞րջքան կրուկա մնաց:

153. 3 տոնն ճակնդեղից ստացվում ե 210 կգ շաքար: 5 տոննից վո՞րջքան շաքար կստացվի:

154. Զերմոցից վերցրին 450 թուփ սածիլ: 5 աճու-
ներից յուրաքանչյուրում տնկեցին 76 թուփ: Քանի՞սը
մնաց:

155.	28.5	16.5	27.5	43.5	36.5	91.5
	72.5	34.5	75.5	19.5	42.5	87.5
	54.5	48.5	68.5	26.5	84.5	73.5

156. Կոոպերատիվն ստացավ 720 ուռլյու կտորե-
ղեն՝ մետրը 5 ո: Այդ կտորեղենից վաճառեցին 87
մետր: Քանի՞ մետր մնաց:

157. 5 պարկ ալյուրը կշռում է 240 կգ իսկ 1 պարկ
կարտոֆիլը կշռում է 65 կգ: Վո՞ր պարկի քաշը ավելի
յե մյուսից և վո՞րքանով:

158. Զինորսների արտելը վորսաց 980 ց ձուկ: Դրա
մեկ հինգերորդ մասը թաղմ վիճակում ուղարկեցին, իսկ
մնացածն աղեցին: Վո՞րքան ձուկ աղեցին:

159. Մարդատար գնացքը 5 ժամում անցավ 240 կմ:
Արագընթաց գնացքը մի ժամում անցնում է 60 կմ: Արա-
գընթաց գնացքը մի ժամում քանի՞ կիլոմետր ավելի յե
անցնում մարդատարից:

160.	750:5	270:5	740:5
	420:5	390:5	930:5
	280:5	170:5	810:5
	960:5	630:5	560:5
	780:5	890:5	730:5
	830:5	460:5	920:5

161. Անտառահատների արտելն որական սղոցում
էր 370 սոճի և զրանից 5 անգամ պակաս՝ կեչի: Անտա-
ռահատներն որական քանի՞ ծառ եյին սղոցում:

162. 5 կգ տորֆն այնքան ջերմություն է տալիս,
վորքան 2 կգ քարածուխը: Վո՞րքան քարածուխ պետք
է վերցնել, վորպեսզի փոխարինի 270 կգ տորֆին:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԻ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄԸ ՄԻԱՄԵՇ ԹՎՈՎ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ ՄԻԱՄԵՇ ԹՎԻ ՎՐԱ

I

163. Ռեկսեր կոող ցեխում վոչ հարվածային բրի-
զադն ամեն մի վեցորյակում բաց եր թողնում 425 ուելս:
Այդ բրիզադն ամսական տալիս եր 155 խոտան (վիչացած
ուելս): Հարվածային բրիզադն ամեն մի վեցորյակում
բաց եր թողնում 546 ուելս, առանց խոտանի: Հարվածա-
յին բրիզադն ամսական վորքան ավելի ուելս եր տալիս
վոչ հարվածայինից:

164.	2142 2	2429 2	1482 2
	2324.2	3327.2	3273.2
	3212.2	4236.2	4132.2
	4232.2	4248.2	2236.2

2641.3	3647.4
1832.3	1896.4
2742.3	1739.4
3512.3	1764.4

165.	2657.5	3729.7	8634.7
	2948.5	6943.8	8297 9
	1384 6	7638 8	7638.9
	8973.6	9476.8	2876.9

23 653.4	148 533.2
28 187.5	285 697.3
46 318.7	128 394.3
63 584.9	119 993.5

166. Կոոպերատիվի 212 անդամներից յուրաքան-
չյուրը գնեց 8 կգ կարտոֆիլ և 6 կգ չաղգամ: Վո՞ր-
քան բանջարեղեն վաճառվեց բոլոր անդամներին:

167. Կոոպերատիվում կար 685 մ կտորեղեն, վորի մետրն արժեք 9 ո., և 535 մ ուրիշ կտոր, վորի մետրն արժեք 7 ո.: Ի՞նչ արժեք ամբողջ կտորեղենը:

163.	2.2849	3.2637	4.2946
	2.2984	3.2889	4.3789
	2.3586	3.3665	5.2657
	2.4657	3.4827	5.7423
	6.2839	8.7426	6.12356
	6.9364	8.9346	7.11545
	7.4827	9.8635	8.15342
	7.6384	9.6947	9.21243

169. Գործարանն ամսական սպառում էր 1260s նավթ և 9 անգամ ավելի՝ քարածուխ: Մի տոնն նավթը փոխարինում է 7 խոր. մետր վառելափայտին, իսկ 1s քարածուխը՝ 5 խոր. մետր վառելափայտին: Ամսական վո՞րջան վառելափայտ պետք էլինի գործարանին՝ նավթի և քարածխի վո՞խտրեն:

II

170. 9 վաղոնում 2988 սլարկ չաքար կար, յուրաքանչյուր վաղոնում հավասարապես: Կոոպերատիվներն ստացան 5 վաղոն, իսկ մնացած չաքարը տրվեց ճաշարաններին: Քանի՞ սլարկ չաքար ստացան ճաշարանները:

171. Անտառահատների 5 բրիգադ կտրեց 27936 ծառ: Հարվածային յերկու բրիգադներն այնքան ծառ կտրեցին, վորքան 3 վոչ հարվածային բրիգադները: Յուրաքանչյուր հարվածային բրիգադ քանի՞ ծառ ավելի կտրեց վոչ հարվածային բրիգադից:

172.	6480:2	2760:4	4760:7	7840:8
	2640:2	3960:6	2880:8	4860:9
	3930:3	5110:5	5840:8	2880:9
	3630:3	5110:7	7760:8	5670:9

9720:3	2692:4
1485:3	3775:5
2268:3	4360:5
1756:4	4785:5

173.	46944:3	43778:7	752643
	65892:4	51765:7	35424:9
	92480:5	55504:8	83934:9
	84938:7	67122:9	112355:5

476391:3	245665:5
694285:5	748348:4
752934:6	547422:6
892633:7	718821:9

✓ 174. Գործարանում աշխատում է 9936 մարդ: Բանավորների թիվն 8 անգամ ավելի չէ քան ծառայողներին: Քանի՞ բանվոր և քանի՞ ծառայող կա գործարանում:

175. Կոոպերատիվը յուր անդամների համար մթեռեց 18725 s կաբտոֆիլ և ուրիշ բանջարեղեն: Կարտոֆիլը մյուս բանջարեղեններից 6 անգամ ավելի չէ: Վո՞րջան կարտոֆիլ և վո՞րջան այլ բանջարեղեն եղ մթերել կոոպերատիվը:

176. Գործարանը պատրաստեց 38946 զույգ կոշիկ: Դրանց կեսը տղամարդկանց կոշիկներ էր. յերեխաներինը 3 անգամ պակաս էր տղամարդկանց կոշիկներից: մնացածն էլ կանանց կոշիկներ էին: Կանանց կոշիկները քանի՞ զույգ էլին:

177. Մի չրջանի տանտիրուհիները հավաքած հնուտիների համար ստացան 1962 ո.: Այդ դումարի մի յերարորդ մասը տվին մանկամսուրների կազմակերպման համար, 492 ո.: սխոներական քաղաքամաս հիմնելու, իսկ մնացածն ուղարկեցին կոլտնտեսութուն՝ դյուղատնտես-

սական մեքենաներ գնելու: Վո՞րքան դրամ ուղարկվեց
կոլսնտեսության:

178.	82n. 64կ.:8	23մ 75սմ.4	26մ 40սմ.4
	67n. 28կ.:7	54մ 68սմ.5	64մ 25սմ 5
	546n. 57կ.:9	65մ 35սմ.6	37մ 26սմ.6
	319n. 38կ.:6	87մ 18սմ.7	74մ 7սմ.3

179. Բետոն ստանալու համար վերցնում են մի
մաս ցեմենտ, 2 մաս՝ ավազ և 4 մաս՝ խիճ: Ի՞նչ քա-
նակի ցեմենտ, ավազ ու խիճ կգնա 12488 s բետոն
ստանալու համար:

180. Մի յեռամսյակում հանքահորից հանեցին
19182 s քարածուխ: Յերկրորդ ամսում հանեցին 2 ան-
գամ ավելի, իսկ յերրորդ ամսում 3 անգամ ավելի քան
առաջին ամսում: Յուրաքանչյուր ամսում քանի՞ տոնն
քարածուխ հանեցին:

ԲԱԶՄԱՆԻՑ ԹՎԻ ԲԱԶՄԱՂԱՏԿՈՒՄԸ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ 10-ՈՎ ՈՒ ԿԼՈՐ ՏԱՄՆՑԱԿՆԵՐՈՎ

I

181. Գործարանում աշխատում են 1780 կին և 10
անգամ ավելի՝ տղամարդ, իսկ դեռահասներ՝ կանանցից
5 անգամ պակաս: Գործարանը քանի՞ բանվոր ունի:

182.	4539.10	6371.10	15300.10
	4297.10	7248 10	29100.10
	5693.10	8350.10	
	5498.10	9640.10	

183. 4 կգ 337 գ բրդից գործեցին 9 զույգ կանացի
դույլա և 10 գլխաշոր: Ամեն մի զույգ զուլպային գը-
նաց 183 գ բուրդ: Ինչքա՞ն բուրդ գնաց մի գլխաշորին:

184.	9980:10	22870:10	39150:10
	12640:10	26390:10	44950:10

59270:10	76800:10
69880:10	87000:10

II

185. Մի շրջանում առաջին հնգամյակի սկզբին կար
147, իսկ հնգամյակի վերջին՝ 237 դպրոց: Ամեն մի դըպ-
րոցում միջին հաշվով սովորում էր 75 աշակերտ: Հնգա-
մյակի վերջում քանի՞ աշակերտ ավելի յեր սովորում
քան հնգամյակի սկզբում:

186. Պիտներները յերեկոյթ կազմակերպեցին: Նրանք
վաճառեցին 60 տոմս՝ 75 կոպեկանոց, 50 տոմս՝ 85
կոպեկանոց և 30 տոմս՝ 1 ռ. 50 կոպեկանոց: Յերեկոյ-
թի վրա ծախս յեղավ 36 ռ. 75 կ.: Մնացած փողով դըր-
քեր գնեցին: Վորքա՞ն փող հատկացրին դըրքի:

187. (256.3).10	(324.4).10	(287.5).10
256.30	324.40	287.50
	(364.8).10	
	364.80	

188.	684.30	978.50	2643 70
	748 40	596 70	3964.80
	836.40	748.80	6497.90
	796.50	986.90	7499.70

8629.90	7055.40
9685.70	8003.60
8799.80	9800.70
9605.30	9009.96

189. Թուրքսիբի յերկարությունը 1500 կմ է: Ապ-
րանքատար գնացքը վո՞րքան ժամանակում կանցնի այդ
հեռավորությունը, յեթե մի ժամում անցնի 20 կմ և
12 ժամ եւ կանգ առնի կայարաններում:

190. Յերկարթի ուղիներին (կոճերին) ձյութ են քսում: Յուրաքանչյուր 50 ուղիներին դնում են 479 կգ ձյութ: Վո՞րքան ձյութ կդնա 300 ուղիներին:

191. $(240:10):6$ $(420:10):7$ $(540:10):9$
 $240:60$ $420:70$ $540:90$
 $(640:10):8$
 $640:80$

192. 360:40 9960:40 9750:50
 560:70 8680:70 9660:60
 450:90 9360:80 7920:60
 640:80 9990:90 9030:70

 11 940 60 41 440:80
 12 810:70 55 530:90
 12 480:80 64 330 70
 19 170:90 75 360:60

193. Մի ցեխում յերկու դադգյահով պատրաստում են թիթեղյա ամանի տակեր, ամեն մի դադգյահով մի րոպեյում պատրաստում են 30 տակ: Ստացված է 78300 թիթեղյա ամանների տակի պատվեր: Պատրաստված են արդեն 23 580 հատ: Վո՞րքան ժամանակ են հարկավոր այդ պատվերի մնացած մասը կատարելու համար:

194. Կովկասի ամենաբարձր դադաթը՝ Ելբրուսը ծովի մակերևույթից բարձր է 5640 մ. Կադրեկը դրանից ցածր է 600 մ, իսկ Հյուսիսային Ուրալի ամենաբարձր դադաթը 3160 մ ցածր է Կադրեկից: Տաս հարկանի տան բարձրությունը 40 մ է: Քանի՞ այգուլիսի շենք պետք կլինի դնել իրար վրա, վոր ստացվի այդ դադաթներից յուրաքանչյուրի բարձրությունը:

195. Լենա գետի յերկարությունը 4500 կմ է, Վոլգան 100 կմ կարճ է Լենայից, իսկ Դնեպրը 1350 կմ կարճ է Վոլգայից: Գծագրեցե՞ք այս գետերի յերկարության դիագրամը, 1 մմ-ն ընդունելով 50 կմ:

ԲԱԶՄԱՆԻՑ ԹՎԻ ԲԱԶՄԱՊԱՅԿՈՒՄԸ ՅԵՐԿՆԻՇՈՎ

196. Բանվորը 3 օրում քանդում— հանում է 576 քարածուխ: Մի ամսում վո՞րքան քարածուխ կհանի նա (ամիսը հաշվելով աշխատանքի 25 օր):

197. Դոնեցի քարածխի 1 ս-ը Մոսկվայում արժե 23 ռ. 80 կ., իսկ մերձոսկովյան քարածխի տոննը՝ 12 ռ. 40 կ.: Դոնեցի քարածխի 1 վազոնը վո՞րքան ավելի թանկ արժե մերձոսկովյան քարածխից (վազոնը 16 տոնն է):

198.	352.13	348.23	2275.13
	432.14	472.32	4583.19
	846.15	667.45	9636.17
	4315.25	4686.63	9536.77
	3228.32	8768.67	4885.93
	9383.55	6889.85	8855.58
199.	684.16	783.52	6746.18
	369.18	856.65	6676.16
	925.17	577.94	8481.19
	9617.43	7537.89	5969.92
	7338.48	8776.91	7638.78
	6846.37	6498.76	8888.69

200. Ամերիկյան ամեն մի դիվիզիան ունի 23 տանկ, 121 մարդատար ավտո, 541 բեռնատար ավտո, 90 տրակտոր, 253 մոտոցիկլետ և 1028 այլ մեքենաներ: Ամերիկյան բանակն ընդամենը քանի՞ մեքենա ունի, յեթե բաղկացած է 54 դիվիզիայից:

201. 1914 թ. ամերիկյան մի դիվիզիան կարողանում էր մի րոպեյում հրացաններից արձակել 150 000 զենդացիներին՝ 13 500 զնդակ: Ներկայումս դիվիզիան 72 000 զնդակ պահում է արձակում, բայց զենդացիներն

իւնիս 47 անգամ ավելի: Ներկայումս ամերիկյան գիվի-
զիան մի բուսական քանի՞ զննակ ավելի յե արձակում
քան 1914 թվին:

202. Թնդանոթի հետ տանում են նաև նրա ուսմ-
բերը: Մի ուսմբը կշռում է 6500 գրամ: Ռմբարկղում
կա 88, իսկ քարշակում՝ 36 ուսմբ: Վո՞րքան է բոլոր
ուսմբերի կշիռը:

203.	784.36	837.55	6402.39	9325.68
	398.84	298.47	5736.75	3062.44
	575.48	632.64	1211.91	4954.86
	401.97	934.79	8675.48	2587.53
		7939.98	5993.56	
		8066.65	3638.87	
		6378.39	7909.95	
		9440.74	4832.61	

204. Ներքևի հաշիվն արտագրեցեք տետրում: Լրաց-
րեք ազատ սյունակը և հաշվեցեք ընդհանուր գումար-
ները:

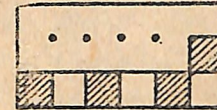
Հաշիվ

Դպրոցին բաց է բողմված

Առարկայի անունը	Քանակու- թյունը	Գինը		Գումարը
		ա.	կ.	
1. Լամպ	75 հատ	—	85	
2. Լուսամփոփ	25 »	2	55	
3. Ռուլիկ	5 հարյուր	2	6	
4. Լար	200 մ	—	75	
Ընդամենը				

ՔԱՌԱՎՈՐՈՒՄԻ ՁԱՓԵՐ

205. Գծադրեցեք մի ուղղանկյուն, վորի յերկարու-
թյունը 6 սմ է, լայնությունը՝ 3 սմ: Այդ ուղղանկյան
մակերեսը չափեցեք քառակուսի սանտիմետրով: Գծա-
դիրը ջույց է տալիս, թե ինչպես այդ պետք է անել:

206. Գծադրեցեք մի ուղղանկյուն, վորի յերկարու-
թյունը 5 սմ է, լայնությունը՝ 4 սմ: Չափեցեք այդ
ուղղանկյան մակերեսը:

207. Գծադրեցեք մի քառակուսի, վորի կողմը 4 սմ
է: Չափեցեք այդ քառակուսու մակերեսը:

208. Գծադրեցեք մի քառակուսի, վորի կողմը
1 դմ է: Չափեցեք դրա մակերեսը քառակուսի սանտի-
մետրերով: 1 քառ. դեցիմետրը քանի՞ քառ. սանտի-
մետր է:

209. Գրատախտակի վրա գծադրեցեք մի ուղղան-
կյուն, վորի յերկարությունը 5 դմ է, լայնությունը՝
3 դմ: Չափեցեք այդ ուղղանկյան մակերեսը:

210. Գրատախտակի վրա գծադրեցեք մի քառակու-
սի, վորի կողմը 6 դմ է: Չափեցեք դրա մակերեսը:

211. Լրագրի թղթերն իրար փակցնելով մի քառա-
կուսի ստացեք, վորի կողմը 1 մ լինի: Դրա մակերեսը
չափեցեք քառ. դեցիմետրերով: 1 քառ. մետրը քանի՞
քառ. դեցիմետր է:

212. Հատակի վրա գծեցեք մի ուղղանկյուն, վորի
յերկարությունը՝ 4 մ է, իսկ լայնությունը՝ 3 մ: Չա-
փեցեք դրա մակերեսը քառակուսի մետրով:

213. Հատակի վրա գծեցեք մի քառակուսի, վորի
կողմը 5 մ է: Չափեցեք դրա մակերեսը:

214. Քառակուսի սանդիմետրների վերածեցեք՝ 2 ֆառ. դմ, 5 ֆառ. դմ, 10 ֆառ. դմ, 15 ֆառ. դմ, 26 ֆառ. դմ, 45 ֆառ. դմ, 60 ֆառ. դմ:

215. Քառակուսի դեցիմետրներ դարձրեք՝ 200 ֆառ. դմ, 400 ֆառ. դմ, 760 ֆառ. դմ, 840 ֆառ. դմ, 375 ֆառ. դմ, 2506 ֆառ. դմ, 6082 ֆառ. դմ:

216. Քառակուսի դեցիմետրների վերածեցեք՝ 3 ֆառ. մ, 6 ֆառ. մ, 12 ֆառ. մ, 35 ֆառ. մ, 47 ֆառ. մ, 60 ֆառ. մ, 72 ֆառ. մ, 80 ֆառ. մ:

217. Քառ. մետրեր դարձրեք՝ 400 ֆառ. դմ, 500 ֆառ. դմ, 840 ֆառ. դմ, 704 ֆառ. դմ, 628 ֆառ. դմ, 1508 ֆառ. դմ, 1075 ֆառ. դմ:

218. Պետք է ներկել յերկու սենյակի հատակը Մի սենյակի յերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 4 մ, մյուս սենյակի յերկարությունը 7 մ է, լայնությունը՝ 5 մ: 1 քառ. մետր մակերեսը ներկելու համար վճարում են 35 կ.: Վո՞րքան պետք է վճարեն այդ յերկու սենյակը ներկելու համար:

219. Ճաղարների վանդակի յերկարությունը 80 սմ է, լայնությունը՝ 75 սմ: Վերևի և ներքևի պատերը չինում են Փանելից, վորի 10 քառ. դմ-ն արժե 2 կ.: Ի՞նչ կարժենա մեկ վանդակի Փանելը:

220. Հարթ կտրի յերկարությունը 12 մ է, լայնությունը՝ 8 մ: Ի՞նչքան է կշռում կտրի ձյունը, յեթե 1 ֆառ. մ տարածություն ծածկող ձյունը կշռում է 11 կգ 650 գ:

221. Ուղղանկյուն հողամասը չրջափակված է մի ցանկապատով, վորի յերկարությունը 172 մ է: Հողամասի յերկարությունը 6 մետրով մեծ է լայնությունից: Գտեք հողամասի մակերեսը:

222. Կոլսնտեսության դոմի յերկարությունը 63 մ է, լայնությունը՝ 10 մ: Այնտեղ տեղավորվում է 90 կով: Ինչքա՞ն մակերեսով հատակ է ընկնում ամեն մի կովին:

223. Ուղղանկյուն հողամասն ամեն կողմից չրջապատեցին 360 մ յերկարությամբ ցանկապատով: Գտեք այդ հողամասի մակերեսը, յեթե նրա լայնությունը 42 մետր է:

224. Մի մարդուն հասնում է 9 ֆառ. մ բնակատարածություն: Ընտանիքին տրվում է 5 ֆառ. մ քաղցուցիչ տարածություն: Կազմեցեք մի խնդիր . . . ֆառ. մ տարածություն ունեցող մի բնակարանի և . . . մարդուց բաղկացած ընտանիքի վերաբերյալ:

225. Դասարանի յերկարությունը . . . լայնությունը՝ . . . դասարանում կա . . . աշակերտ: Յուրաքանչյուր աշակերտին հասնում է 1 ֆառ. մ 70 ֆառ. սմ հատակի մակերես: Արտադրեցեք այս խնդիրը, կետերը փոխարինեցեք թվանշաններով: Խնդրի համար հարց վորոշեցեք և անցեք լուծման:

226. Լույսի մակերեսը դասարանում պետք է կազմի ամբողջ հատակի մեկ հինգերորդ մասը: Կազմեցեք խնդիր ձեր դասարանի յույսի մակերեսի վերաբերյալ:

ԲԱՋԱՆԱԾ ԹՎԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ ՆԵՐԿՆԵԹ ԹՎԻ ՎՐԱ

1

227. Մի դասարանում կա 42 աշակերտ: Այդ դասարանի աշակերտները գնեցին 126 վանդակավոր և 163 գծավոր տետր: Քանի՞ տետր գնեց ամեն մի աշակերտը:

228. Դպրոց ուղարկվեց 360 մ գործվածք, վորը հավասարապես բաշխվեց 72 աշակերտի ֆիզիկուլա ֆորմաների համար: Վո՞րքան դրամ պետք է մուծեր նրանցից ամեն մեկը, յեթե այդ գործվածքի մետրն արժե 1 ռ. 65 կ.:

229.	488:60	496:60	492:82
	488:61	496:62	552:92
	568:70	432:70	651:93
	568:71	432:72	498:83

553:79 472:59
624:78 464:58
552:69 441:49
544:68 384:48

230.

230:32 324:41 625:79
370:43 276:52 541:68
260:51 841:91 318:48
440:62 671:82 437:68

561:79 315:53
734:88 584:72
624:89 612:78
527:69 475:58

231. 27 մ չիթը և 23 մ սատինը միասին արժեն 97 ո. 54 կ., իսկ 27 մ չիթը և 58 մ սատինը միասին արժեն 193 ո. 79 կ.: Ի՞նչ արժե 1 մ չիթը և 1 մ սատինն առանձին-առանձին:

232. 15 պարկ ալյուրը և 9 պարկ կարտոֆիլը միասին կշռում են 1632 կգ., իսկ 15 պարկ ալյուրը և 26 պարկ կարտոֆիլը միասին կշռում են 2448 կգ: Վո՞րքան է 1 պարկ ալյուրի և 1 պարկ կարտոֆիլի քաշն առանձին-առանձին:

233.

315:40 392:50 520:65
315:50 392:60 304:76
315:45 392:56 385:55
414:46 448:56
185:37 462:66
405:45 380:76

234.

342:57 141:47 296:37
288:96 216:24 536:67
378:63 301:43 420:84

675:75 495:55
616:77 837:93
602:86 608:76

235.

150:25 182:26 222:37
230:46 275:55 360:45
520:65 329:47 486:54
380:76 280:35 396:66

525:75 486:54
320:64 450:75
783:87 612:68
760:95 864:96

II

236. Մի մարդուն ամսական միջին հաշվով հարկավոր է 18 կգ բանջարեղեն: Կոլտնտեսականի 6 անձից բաղկացած ընտանիքն ունի 1296 կգ բանջարեղեն: Վո՞րքան ժամանակ կբավականանա այդ պաշարը:

237. Խորհրդային անտեսությունը կոոպերացիայի և գործարան-խոհանոցի համար պատրաստեց 39 արկղ ձու, ընդամենը 56160 հատ: Կոոպերացիան պետք է ստանա 18 արկղ ձու: Քանի՞ ձու կստանա գործարան-խոհանոցը:

238.

1829:59 2449:79 5589:69
3848:52 2584:68 5976:72
4814:58 5100:68 7176:78
1917:71 2419:41 7533:81

6319:89 2178:99
4756:82 2842:98
3960:88 2058:98
2821:91 4214:98

239. 12 177:99 21 696:48 358 324:29
 22 077:99 30 856:58 556 444:49
 31 779:99 27 972:37 594 425:31
 27 456:78 44 928:39 693 099:99

374 237:59
 419 175:81
 441 750:62
 391 736:92

240. Մի բեռնանավի վրա կա 14 400 տախտակ, իսկ մյուսի վրա՝ 21 600: Այդ տախտակը նավերից դատարկելու համար վարձեցին 72 բանվոր: Յուրաքանչյուր բանվորը քանի՞ տախտակ պետք է դատարկեր:

241. Նավահանգստում ցած իջեցրին 42 արկղ պահածո և 52 արկղ չոր միրգ: Պահածոների արկղների ընդհանուր քաշը 31 ց 8 կգ էր: Չոր մրգով լի մեկ արկղը 18 կգ-ով ծանր էր պահածոյի 1 արկղից: Վո՞րքան էր չոր մրգով լի բոլոր արկղների քաշը:

III

242. Խորհրդային տնտեսությունը վեցորյակում սպառում է 35 s 40 կգ սիլոս: Քանի՞ կով ունի խորհրդային տնտեսությունը, յեթե մի կովին որական տալիս են 16 կգ սիլոս:

243. Գյուղացու կովը տարեկան տալիս է 1200 լիտր կաթ: Այդ կաթի 25 լիտրից ստացվում է 1 կգ կարագ: Խորհրդային տնտեսության Ֆերմայում կովը տարեկան տալիս է 3450 լ կաթ: Այդ կաթի 23 լիտրից ստացվում է 1 կգ կարագ: Խորհրդային տնտեսության մեկ կովից տարեկան վո՞րքան ավելի կարագ է ստացվում:

244. 4650:25 7 740:45 20 655:85
 5304:34 12 265:55 30 685:95
 3978:26 14 560:65 45 192:84
 5580:36 17 475:75 23 650:86

25 125:75 74 725:35
 19 512:36 34 170:46
 33 132:44 53 637:57
 29 250:26 70 785:65

245. 374 275:55 546 268:74 430 192:46
 441 728:64 335 400:75 746 700:75
 419 164:86 322 672:86 693 156:94
 391 780:95 408 348:54 712 215:85

395 100:75 672 660:74
 424 545:55 437 070:85

246. 1905 թվին բանվորը, որական աշխատելով տաս ժամ, ամսական աշխատավարձ էր ստանում միջին հաշվով 36 ռ.: Մի ժամվա համար բանվորն ի՞նչ աշխատավարձ էր ստանում (ամիսը հաշվեցեք 24 աշխատանքի օր):

247. 1905 թ. գյուղացիական հուլունների ժամանակ կարվածատերերի 30 000 ազարակներից այրվեց դրանց տասնհինգերորդ մասը: Քանի՞ ազարակ մնաց:

248. «ФД» (Ֆիլիթո Չերժինսկի) չողեքարը տալիս է 1570 s ծանրության զնացքը: Շողեքարչի և տենդերի քաշը 120 s է: Քանի՞ վազոնից է բաղկացած զնացքը, յեթե մի վազոնը 7 s 300 կգ քաշ ունի, իսկ նրա բեռը՝ 17 s 700 կգ է:

249. 29.X=8816 X:27=351 21 228:X=87
 55.X=41470 X:92=644 119 412:X=93
 X.96=70560 X:39=1014 125 060:X=37
 X.93=119 412 X:67=5092 115 192:X=44

250. Ներքևի աղյուսակն արտադրե՞լք տե՞սրում:
 Լրացրե՞ք դատարիչ սյունակը:

Բանջարեղենի անունը	Բերք և հավաքված	
	85 ֆառ. մ-ից	1 ֆառ. մ-ից
1. Կաղամբ	425 կգ	
2. Կարտոֆիլ	255 »	
3. Գազար	340 »	
4. Վարունգ	3400 »	

251. Լուծեցե՞ք հետևյալ որինակները: Ստուգեցե՞ք:

24.27	26.35	48.79	37.54	83.78
45.39	45.38	64.87	45.86	72.94
54.63	52.65	76.98	73.84	75.62
78.89	86.75	97.85	68.77	87.78

252. Լուծեցե՞ք հետևյալ որինակները: Ստուգեցե՞ք:

22 638:98	27 456:78	30 972:87	44 928:39
12 177:99	19 176:68	21 696:48	358 324:29
22 077:99	22 311:67	30 856:58	556 444 49
31 779:99	20 064:57	27 972:37	594 425:31

253. Մի յերեկո վառվելով՝ լամպը 135 գ նավթ եր
 սպառում: Վեցօրյակում վո՞րժան նավթ եր սպառվում:

Լուծեցե՞ք խնդիրը: Պատասխանով և տված թվերից
 յուրաքանչյուրով բաժանման վերաբերյալ խնդիր կազ-
 մեցե՞ք:

254. Մի ցեխում աշխատում էին 178 կին և 4 անդամ
 ալելի՝ աղամարդ: Քանի՞ աղամարդ կար այդ ցեխում:

Լուծեցե՞ք խնդիրը: Պատասխանով և տված թվերից
 յուրաքանչյուրով բաժանման վերաբերյալ խնդիր կազ-
 մեցե՞ք:

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՀԱՇՎՈՒՄԸ

255. Վայրկյանների վերածեցե՞ք 3 ժողեն, 1 բողեն
 20 վայրկյանը, 7 բող. 38 վայրկ., 5 բող. 8 վայրկ.,
 13 բող. 45 վայրկ., 18 բող. 35 վայրկ., 25 բող. 47
 վայրկ., 36 բող. 58 վայրկ.:

256. Ավելի մեծ չափեր դարձրե՞ք՝ 400 վայրկյանը,
 340 վայրկ., 375 վայրկ., 600 վայրկ., 960 վայրկ.,
 426 վայրկ., 752 վայրկ., 840 վայրկ., 925 վայրկ.,
 986 վայրկ., 1248 վայրկ.:

257. Բողենների վերածեցե՞ք՝ 9 ժամը, 3 ժամ 30 բո-
 ւլեն, 6 ժ. 46 բող., 8 ժ. 6 բողեն, 14 ժ. 27 բող.,
 16 ժ. 38 բող., 21 ժ. 43 բող., 25 ժ. 56 բող.:

258. Ավելի մեծ չափեր դարձրե՞ք՝ 420 ժողեն, 140
 բող., 195 բող., 720 բող., 900 բող., 428 բող., 795
 բող., 815 բող., 864 բող., 916 բող., 1450 բող.:

259. Ժամերի վերածեցե՞ք՝ 8 ուրը, 30 ուրը, 25 ուրը,
 5 ուր 8 ժամը, 7 ուր 15 ժ., 15 ուր 6 ժ., 17 ուր 10 ժ.,
 25 ուր 15 ժ., 47 ուր 18 ժամը:

260. Ավելի մեծ չափեր դարձրե՞ք 216 ժամը, 460
 ժ., 400 ժ. 624 ժ., 343 ժ., 496 ժ., 643 ժ., 680 ժ.,
 710 ժ., 826 ժ., 954 ժամը:

261. Տարին 365 կամ 366 ուր է: Ստուգեցե՞ք՝ արդյո՞ք
 ճի՞շտ է այդ— յոթ ամիս 31-ական ուր է, չորս ամիս՝
 30-ական ուր, մի ամիս էլ՝ 28 կամ 29 ուր:

262. Սոճին կարող է ապրել մինչև 600, իսկ կաղ-
 նին՝ մինչև 1000 տարի: Այդ ծառերից յուրաքանչյուրը
 քանի՞ դար կարող է ապրել:

263. Թղթի առաջին դործարանը կառուցվել է սրա-
 նից 500 տարի առաջ: Քանի՞ դար է, վոր թուղթը գոր-
 ծարանային յեղանակով է լվատրաստվում:

264. Տպագրության դյուտը յեղել և 1438 թվին: Վո՞ր դարում և յեղել այդ:

265. Թվանշաններով գրեցե՞ք ներկա թվականը: Այժմ վո՞ր դարն է:

266. Ճորտաիրությունը Ռուսաստանում վերացվել և 1861 թ.: Քանի՞ տարի յե անցել այդ ժամանակվա-նից:

267. Առաջին հեղափոխությունը Ռուսաստանում յեղավ 1905 թվին, իսկ ինքնակալության տապալումը և Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը՝ 1917 թվին: Քանի՞ տարի յե այդ յերկու դեպքերի միջև ընկնող ժամանա-կաշրջանը:

268. Վրացիներ իլյիչ Լենինը ծնվել և 1870 թ. և մե-ռել և 1924 թ.: Քանի՞ տարի յե ապրել Լենինը:

269. Ձյունն առաջին անգամ յեկավ նոյեմբերի 10-ին: Ամենախիստ սառնամանիքը յեղավ հունվարի 21-ին: Ձյունն սկսեց հալվել փետրվարի 25-ին: Գետը բացվեց ապրիլի 19-ին: Հաշվեցե՞ք այդ դեպքերի միջև ընկած ժամանակամիջոցները:

270. Կոլտնտեսությունը նկատի ունի դարնանացանի հետևյալ պլանը՝ վարսակը ցանել ապրիլի 26-ին, ա-րինջը (հնդկացորեն)՝ մայիսի 19-ին, կալտոֆիլը՝ մա-յիսի 5-ին, վուշը՝ հունիսի 1-ին:

Ինչքա՞ն ժամանակ պետք է անցնի՝ վարսակի ցան-քից մինչև կալտոֆիլի ցանքը. կալտոֆիլի ցանքից մինչև արինջի ցանքը. արինջի ցանքից մինչև վուշի ցանքը:

271. Սահնակով գնալն սկսվեց նոյեմբերի 12-ից և այդ շարունակվեց 4 ամիս 6 օր: Յե՞րբ զադադեց սահ-նակով գնալը:

272. Սառցի վրայով յերթևեկությունն սկսվեց դեկ-տեմբերի 16-ին և շարունակվեց մինչև մարտի 5-ը: Վո՞րքան ժամանակ հնարավոր յեղավ դեռն անցնել սառցի վրայով:

273. Նավարկությունը դեռի վրա տեղեց ապրիլի 12-ից մինչև նոյեմբերի 20-ը: Վո՞րքան ժամանակ շա-րունակվեց նավագնացությունը:

274. Գնացքը յերկու կայաքանների միջև յեղած տարածությունն անցավ 5 ժ. 35 րոպեյում: Հոշենավը 3 անգամ դանդաղ և շարժվում գնացքից: Վո՞րքան ժա-մանակում կարելի յե այդ տարածությունն անցնել շո-ղենավով:

275. Կարի գործարանում 14 ժ. 30 րոպեյում կարե-ցին 5 կոստյում: Ինքնաշխատ դերձակը 3 կոստյում կա-րելու համար աշխատեց 54 ժ. 15 րոպե: Ինքնաշխատ դերձակի համեմատությամբ գործարանը ինչքա՞ն ավե-լի արագ և աշխատում:

276. Գործարանում մեքենայով 10 կոճակածակն արվում է 2 րոպե 50 վայրկյանում: Կոստյումի վրա պետք է անել 8 կոճակածակ: Վո՞րքան ժամանակ կա-հանջվի դրա համար:

277. Ելեկտրական մսաղացով 28 կգ միսը կարելի յե աղալ 19 րոպե 36 վայրկյանում, իսկ ձեռքի մսաղացով՝ 1 կգ միսը կարելի յե աղալ 7 րոպեյում: Ելեկտրական մսաղացը քանի՞ անգամ արագ և աշխատում ձեռքի մսա-ղացից:

278. Ելեկտրական մեքենան 48 կգ կարտոֆիլը մաքրում է 32 րոպեյում, իսկ ձեռքով 1 կգ կարտոֆիլը կարելի յե 10 րոպեյում մաքրել: Մեքենայով քանի՞ անգամ արագ կարելի յե կարտոֆիլ մաքրել քան ձեռ-քով:

279.	5 nr 12 ժ. .40	8 ժ. 40 րոպե .50
	3 nr 18 ժ. .30	3 ժ. 18 րոպե .60
	7 nr 20 ժ. .45	5 ժ. 27 րոպե .76
	8 nr 16 ժ. .94	6 ժ. 45 րոպե .80
	7 րոպե 49 վայրկ. .60	
	9 րոպե 23 վայրկ. .80	

15 րոպե 36 վայրկ. .57

20 րոպե 36 վայրկ. .98

280. 2 nr 15 ժ.: 7 4 ժ. 30 րոպե: 6
3 nr 8 ժ.: 10 5 ժ. 20 րոպե: 8
6 nr 16 ժ.: 20 4 ժ. 12 րոպե: 18
4 nr 4 ժ.: 20 3 ժ. 30 րոպե: 15

3 րոպե 20 վայրկ.: 4

2 րոպե 40 վայրկ.: 9

4 րոպե 48 վայրկ.: 12

6 րոպե 31 վայրկ.: 17

ՅԵՐՐՈՐԴ ԳՂՈՒՆ

ԲԱՆՎՈՐ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

281. Հարկավոր էր 1000 տ հացահատիկ փոխադրել: Բայց ուղարկվեց 50 վագոն, յուրաքանչյուր վագոնում 16 s: Վո՞րքան հացահատիկ մնաց ուղարկելու:

282. Խորհրդային տնտեսությունն ունի 50 կով: Ամեն մի կովին որսական տալիս են 17 կգ սիլոս և 13 կգ ուրիշ կեր: Որսական ինչքա՞ն կեր են տալիս այդ կովե-րին:

283.	34.50	56.50	72.50	26.50	44.50
	86.50	22.50	38.50	94.50	84.50
	72.50	68.50	88.50	78.50	92.50
	93.50	76.50	96.50	98.50	99.50

284. Հրաձգություն համար 50 կարմիր բանակային Նի տվեցին 400 փամփուշտ: Քանի՞ փամփուշտ ստացավ յուրաքանչյուրը:

285. Գործարանը 50 հակազաղին վճարեց 600 ռ.: Իսկ 12 վարժկան հրացանին 120 ռ.: Հակազաղը վո՞րքանո՞վ ավելի թանկ է հրացանից:

286.	200:50	600:50	700:50	500:50
	800:50	300:50	900:50	1000:50
	1300:50	1800:50	5400:50	4800:50
	1700:50	3400:50	7800:50	5300:50

ԲԱԶՄԱՆԻՑ ԹՎԻ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ 100-Ի ՅԵՎ ՎՈՐ ՀԱՐՅՈՒՄԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱ

I

287. 8 մ ելեկտրական հաղորդալարը կշռում է 1 կգ 944 գ: Բանվորական ակումբում ելեկտրական լուսավորություն անցկացնելու համար 100 մ հաղորդալար գընաց: Վո՞րքան է այդ հաղորդալարի քաշը:

288.	56.100	856.100	736.100	6896.100
	94.100	322.100	925.100	7679.100
	82.100	487.100	933.100	7935.100
		8253.100	9356.100	
		8295.100	9005.100	
		8003.100	9100.100	

289. 100 ժամում հողմաղացն աղում է 21.000 կգ, ջրաղացը՝ 33.000 կգ, իսկ չողեաղացը՝ 48.000 կգ հացահատիկ: Մի ժամում քանի՞ կիլոգրամ հացահատիկ են աղում յուրաքանչյուր աղացը:

290.	2200:100	6600:100	40700:100
	7800:100	7500:100	25600:100
	5900:100	3900:100	75800:100
	456600:100	600000:100	
	356800:100	200000:100	
	963700:100	900000:100	

291. Խորհրդային տնտեսությունը իր 200 հեկտար հողամասի ամեն մի հեկտարից հավաքեց 14 ց 75 կգ բամբակ, իսկ 300 հա հողամասի ամեն մի հեկտարից՝ 15 ց 45 կգ բամբակ: Խորհրդային տնտեսությունը վո՞րջան բամբակ հավաքեց այդ յերկու հողամասերից:

292. Մի հեկտար հողամասից ստացվում է 900 կգ չդոված բամբակ, մյուսի մի յերրորդ մասը զուտ բամբակն է: Մի կիլոգրամ զուտ բամբակից ստացվում է 10 մ 75 սմ գործվածք: Վո՞րջան զործվածք է տալիս 1 հա բամբակը:

293. (24.2).100 (35 3).100 (48 4).100 (63 5).100
24.200 35.300 48.400 63.500

294. 15.200 25.400 341.200
16 200 26.400 753.200
18 300 28.500 224.300
19.300 30.500 522.400

536.400 575 600 788.800
451.400 738.600 855.800
824.500 459.700 677.900
956.500 537.700 754 900

295. Կարի գործարանում բանվորուհին 1 ժամում մեքենայով 200 կոճակածակ է պատրաստում: Քանի՞ վայրկյան է գործադրում նա 1 կոճակածակը պատրաստելու վրա:

296. Առաջին հնգամյակի սկզբին 500 բանվոր աշխատելով 3 դազգյահի վրա, որական 38 500 մ գործվածք էլին պատրաստում: Հնգամյակի վերջին 400 բանվոր աշխատելով 4 դազգյահի վրա, պատրաստում էլին 43 200 մ գործվածք: Հնգամյակի վերջին վո՞րջան

բաճրացավ յուրաքանչյուր բանվորի արտադրական նությունը:

297. (1800 100):3 (2100:100):7 (3600:100):9
1800:300 2100:700 3600:900

298. 1600:400 18 000:900 64 400:400
2400:600 25 000:500 74 800:400
7200:800 42 000:700 32 500:500
8100:900 54 000:600 55 000:500

61 200:600 25 600:800
84 600:600 43 200:800
84 700:700 34 200:900
39 200:700 57 600:900

299. Ստալինգրադի տրակտորի գործարանը տարեկան պատրաստում է 50 000 տրակտոր: 100 տրակտորին զնում է 440Տ մետաղ: Քանի՞ զնացք է հարկավոր, Վորպեսդի այդ մետաղը գործարանին հասցվի, յեթե յուրաքանչյուր զնացքը տանում է 800 տոն:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԻ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄԸ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ ՅԵՌԱՆԻՇ ԹՎԻ ՎՐԱ

300. Գործարանը բանվորների համար մի տուն է կառուցում 384 բնակարանով: Այդ բնակարաններից 168-ն ունեն 48 քառ. մ է 75 քառ. դմ-ական, իսկ մյուսները՝ 36 քառ. մ 50 քառ. դմ-ական բնակելի տարածություն: Հաշվեցեք այդ նոր տան ամբողջ բնակելի տարածությունը:

301. Ճաշարանն 92 որում բաց թողեց 103 500 ճաշ: Վո՞րջան ճաշ բաց կթողնի նա մի տարում:

302.	492 273	549 275	363.836
	514 219	732 358	729.861
	385.835	875.524	567.384
	832.184	713.672	625.387
	537 243	228.326	237.728
	356.365	735.425	359 995
	443.234	824.317	473.813
303.	656.359	494.727	769.516
	373.356	481.549	369.719
	566.215	912.282	776 269
	675.424	725.354	588.424
	441.572	342.841	587 427
	782.297	895 299	929.394
	584 485	645.199	843.597
304.	144.221	115.243	212.416
	323.128	244.324	572.253
	242 325	442.157	672347
	375.294	2142.193	3299 215
	324 399	2671.188	3729.269
	384.489	2282.295	3645.297

305. Բանկորների բնակության համար կառուցված տունը նստեց 976 000 ռ.: Յուրաքանչյուր հազար ռուբլուց չենքի վրա աշխատողներին վճարվեց 347 ռ.: Վո՞րքան եր մնացած ծախսերի գումարը:

306. Մի ցեխի 147 բանվոր բաժանորդագրվեցին փոխառության՝ յուրաքանչյուրը 125 ռ., և մնացած 185 բանվորներից յուրաքանչյուրը բաժանորդագրվեց 175 ռ.: Գտե՞ք այդ ցեխի բաժանորդագրության ընդհանուր գումարը:

307. Բեռլինում 180 ուրում հրատարակվեց 73 440 հրաման՝ գործադուրկ ընտանիքներին վարձը չտալու պատճառով բնակարաններից վտարելու մասին: Բեռլինում ամեն մի ժամում քանի՞ մարդ է փողոց նետվում, յեթե ամեն մի ընտանիքը միջին թվով 3 մարդ հաշվենք:

308. Նկուղից 3 պոմպով դուրս քաշեցին 6808 1 ջուր. առաջին պոմպը մի րոպեյում դուրս է քաշում 56լ, չորրորդը՝ 48 1, յերրորդը՝ 44 1 ջուր: Վո՞րքան ժամանակում նկուղից ամբողջ ջուրը դուրս քաշեցին:

309.	8988:321	16 044:382
	6370:182	18 936:526
	8400:175	18 048:752
	5254:142	29 328:375
	49 474:853	50 908:356
	35 646:457	94 089:237
	38 468:652	68 820:372
	26 748:743	55 144:452

310.	114 912:756	414 288:756	396 440:935
	153 999:639	282 924:813	104 000:832
	177 552:548	260 275:725	340 176:912
	121 486:437	203 365:457	251 904:768

150 384:482
203 504:632
172 890:678
289 428:813

311. 130 500:348 403 788:759
 400 464:972 272 592:432
 285 570:835 185 220:588
 379 316:713 128 250:375
 279 456:852 302 452:911
 189 952:742 408 342:759
 206 500 875 353 228:379
 339 986 874 554 046:863

312. Յերկու բեռնատար ավտոմոբիլ հացահատիկ տեղափոխելիս միասին սպառեցին 6 կգ 300 գ բենզին:

Ի՞նչ հեռավորութիւն անցան այդ ավտոմոբիլները, յեթե գրանցից մեկը յուրաքանչյուր կիլոմետրի վրա սպառում է 170 գ բենզին, իսկ մյուսը՝ 80 գ ավելի:

313. Մարդատար և բեռնատար ավտոմոբիլներն անդան միևնույն հեռավորութիւնը և միասին սպառեցին ընդամենը 12 կգ 300 գ բենզին: Մարդատար ավտոմոբիլը 1 կիլոմետրի վրա սպառում էր 110 գ բենզին, իսկ բեռնատարը՝ 300 գ բենզին: Ի՞նչ հեռավորութիւն անցան այդ ավտոմոբիլները:

314. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները: Ստուգեցեք:

347 538	436 213	694 372	649 285	754 328
619 871	346 435	526 329	742 458	847 452
589 483	458 472	765 436	863 521	976 689

315. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները: Ստուգեցեք:

52 332:356	69 010:515	65 682:534
59 356:418	76 500:612	88 672:652
71 722:329	94 248:357	172 095:447
	165 648:714	
	257 712:826	
	249 688:529	

316. (24352—22395).169 (267865+290108):117
 (3756—1803).115 (9609+7563):(4878—4560)
 (69034—68590).246 (79609+68479):428

317. 4477:121+8064:112 3276:273+ 455: 35
 3382: 89+2790: 45 13932:172+7728:112
 9398:254+8004:276 20916:249+8505:315

318. 2093: 91+2072:56 3799:131+1953: 63
 3105: 23— 980:28 4224:128—2970:135
 3243:141+ 374:22 3968:124+2548:182
 3968: 31—6225:75 1624: 56— 693: 63

319. Բանվորներին հանգստի տներ ուղարկելու համար զործարկումը 21 875 ու.-ով ձեռք բերեց տեղեր, յուրաքանչյուրը 175 ուղւրով: Այդ գումարով քանի՞ բանվոր կոգտվի հանգստյան տներից:

320. 124 սայլով փոխադրեցին 29 760 աղյուս: Քանի՞ աղյուս ելին բարձել յուրաքանչյուր սայլին:

Լուծեցեք խնդիրը: Պատասխանով ու աված թվերից յուրաքանչյուրով նոր խնդիր կազմեցեք:

ՀԱՏԱԿԱԳԻՄ ՅԵՎ ՄԱԿԵՐԵՍ

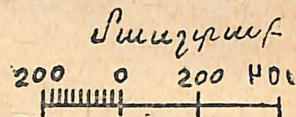
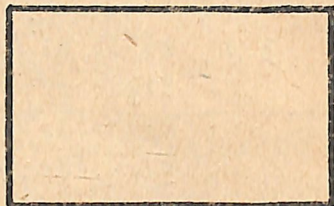
321. Ճանապարհի հատակագծի վրա 1 սմ-ը փոխարինում է 100 մետրին: Գտեք այդ ճանապարհի իսկական յերկարութիւնը:

322. Հատակագծի վրա ուղղանկյուն հողամասի լայնությունն արտահայտված է 4 սմ 5 մմ ուղիղ գծով: Իրականում այդ հողամասի լայնությունը 900 մետր է: Ի՞նչպիսի մասշտաբով է կատարված այս գծագիրը:

323. Բանջարանոցի հատակագծի վրա 1 սմ-ը փոխարինում է 200 մ-ին: Հաշվեցե՞ք բանջարանոցի մակերեսը:

324. Հատակագծի վրա ուղղանկյան յերկարությունը 8 սմ է, իսկ իրականում՝ 40 մ: Հատակագծի վրա լայնությունը 6 սմ է: Հաշվեցե՞ք այդ ուղղանկյան իրական մակերեսը:

325. Դպրոցական արհեստանոցում կա յերկու թերթ թիթեղ: Դրանցից մեկի յեր-

կարությունը 2 մ է, լայնությունը՝ 4 դմ, իսկ մյուսի յերկարությունը՝ 3 մետր, լայնությունը՝ 5 դմ: Քանի՞ գոգավոր թիակ կպատրաստվի այդ թիթեղից, յեթե 1 թիակին գնում է 1 ֆառ. դմ:

326. Մի տախտակի յերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 25 սմ. մյուս տախտակի յերկարությունը 7 մ է, լայնությունը՝ 20 սմ: Մի տախտակի մակերեսը մյուսից վո՞րջան է մեծ:

327. Սենյակի բարձրությունը 4 մ է: Մի պատի յերկարությունը 7 մ 5 դմ է, մյուսինը՝ 3 մ: Դռների և պատուհանների բռնած տարածությունը 12 ֆառ. մ է: Քանի՞ կտոր պատտառ կգնա այդ սենյակը պատտառելու համար, յեթե յուրաքանչյուր 3 ֆառ. մ-ին գնում է 1 կտոր:

328. Պետք է ձեղնաթիթեղով ծածկել զոմի յերկլանջ կաուրը, վորի յերկարությունը 64 մ է, լայնու-

թյունը՝ 12 մ 5 դմ: Քանի՞ թերթ թիթեղ կգնա ամբողջ ծածկին, յեթե 4 ֆառ. մ-ին գնում է 5 թերթ:

329. Պատի յերկարությունը 17 մ 5 դմ է, բարձրությունը՝ 4 մ: Քանի՞ աղյուս է դնացել այդ պատին, յեթե 1 ֆառ. մետրին գնում է 255 աղյուս:

330. Նախասենյակի հատակը պետք է աղյուսել: Նախասենյակի յերկարությունը 5 մ 4 դմ է, լայնությունը՝ 3 մ 8 դմ: Աղյուսի յերկարությունը 3 դմ է, լայնությունը՝ 1 դմ: Քանի՞ աղյուս կգնա:

331. Պետք է տախտակել հատակը, վորի յերկարությունը 5 մ 4 դմ է, լայնությունը՝ 2 մ: Քանի՞ տախտակ կգնա, յեթե տախտակի յերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 2 դմ:

332. Մինչև հեղափոխությունը մի բանվորի 5 հոգոց բաղկացած ընտանիքն զբաղեցնում էր մի սենյակ՝ 5 մ 6 դմ յերկարությամբ և 4 մ 5 դմ լայնությամբ: Ներկայումս այդպիսի ընտանիքն ապրում է յերկու սենյակում, վորոնցից մեկի մակերեսը 25 ֆառ. մ 40 ֆառ. դմ է, իսկ մյուսինը՝ 19 ֆառ. մ 80 ֆառ. դմ: Վո՞րքան է ավելացել այդ ընտանիքի ամեն մի անդամի բնակելի տարածությունը:

Յերկարությունը մ-ներով	Լայնությունը մ-ներով	Մակերեսը
100 մ	1 մ	
50 մ	2 մ	
25 մ	4 մ	
20 մ	5 մ	
10 մ	10 մ	

333. Այս աղյուսակում տրված են հինգ ուղղանկյուն պատկերների յերկարությունն ու լայնությունը: Հաշվեցեք այդ պատկերներից յուրաքանչյուրի մակերեսը՝ նախ քառակուսի մետրներով, ապա արերով:

334. Քառակուսի մետրների վերածեցեք՝ 2 ար-ը, 5 ար-ը, 40 ար-ը, 2 ար 36 ֆառ. մ, 3 ար 8 ֆառ. մ, 12 ար 20 ֆառ. մ:

335. Մեծ չափեր դարձրեք՝ 300 ֆառ. մ, 500 ֆառ. մ, 260 ֆառ. մ, 409 ֆառ. մ, 675 ֆառ. մ:

Յեղարու- թյունը մ-ներով	Լայնությու- նը մ-ներով	Մակերեսը
1000 մ	10 մ	
625 մ	16 մ	
500 մ	20 մ	
400 մ	25 մ	
200 մ	50 մ	
100 մ	100 մ	

336. Այս աղյուսակում տրված են վեց ուղղանկյուն պատկերների յերկարությունն ու լայնությունը: Հաշվեցեք այդ պատկերներից յուրաքանչյուրի մակերեսը՝ նախ քառակուսի մետրներով, ապա հեկտարներով:

337. Արերի և մետրների վերածեցեք՝ 3 հա, 7 հա, 4 հա 85 ար, 2 հա 60 ար, 1 հա 7 ար:

338. Մեծ չափեր դարձրեք՝ 500 ար, 800 ար, 215 ար, 348 ար, 460 ար, 305 ար, 1504 ար, 2748 ար, 5700 ֆառ. մ, 86 900 ֆառ. մ, 60 356 ֆառ. մ, 304 840 ֆառ. մ:

339. Մի ուղղանկյան հոդամասում, վորի յերկարությունը 96 մ է, լայնությունը՝ 75 մ, կարելի յե աճեցնել 864 ծառ: Քանի՞ ծառ կարելի յե աճեցնել 1 ար հոդամասում:

340. Քանի՞ սայլ աղբ է պետք այն հողամասին, վորի յերկարությունը 250 մ է, լայնությունը՝ 200 մ, յեթե մի հեկտար հողամասին զնում է 30 s աղբ և մի սայլը տանում է 750 կգ:

341. 60 մարդուց բաղկացած անտառահատների արտելը պետք է ծառեր կտրի մի ուղղանկյունածև հողամասում, վորի յերկարությունը 375 մ է, լայնությունը՝ 80 մ: Մի հեկտար հողամասում աճում է 1400 ծառ: Քանի՞ ծառ է ընկնում ամեն մի անտառահատին:

342. Մի անտառամասից, վորի յերկարությունը 2 կմ է և լայնությունը 500 մետր է, ստացան 43 200 խոբ մ վառելափայտ: Վորքան վառելափայտ կստացվի այն հողամասից, վորի մակերեսը 15 հեկտար է:

343. Խորհրդային տնտեսությունը բամբակ ցանեց մի հողամասում, վորի յերկարությունը 1 կմ 250 մ է, լայնությունը՝ 600 մ: Ամեն մի հեկտարից հավաքեցին 875 կգ բամբակ, վորի մի յերրորդ մասն էր զուտ բամբակը: Ի՞նչքան զուտ բամբակ ստացավ խորհրդային տնտեսությունը:

ՀԱՍԱՐԱԿ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

1

344. Քանի՞ կես, քառորդ, ութերորդական մաս կա մի ամբողջ շերտում:

Քանի՞ քառորդ կա $\frac{1}{2}$ -ի

մեջ:

Քանի՞ ութերորդական

մաս կա $\frac{1}{4}$ -ի մեջ, $\frac{3}{4}$ -ի

մեջ, $\frac{1}{2}$ -ի մեջ:

1							
$\frac{1}{2}$				$\frac{1}{2}$			
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$
$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$

345. Քանի՞ կես կարելի յե կազմել $\frac{2}{4}$ -ից, $\frac{4}{8}$ -ից:

346. Քանի՞ քառորդ կարելի յե կազմել $\frac{2}{8}$ -ից, $\frac{4}{8}$ -ից, $\frac{6}{8}$ -ից:

347. Արտագրեցեք այս որինակները: Նշանակեցեք բաց թողած թվերը:

$$\begin{array}{ccccc} \frac{1}{2} = \frac{\quad}{4} & \frac{1}{2} = \frac{\quad}{8} & \frac{1}{4} = \frac{\quad}{8} & \frac{3}{4} = \frac{\quad}{8} & \frac{2}{4} = \frac{\quad}{8} \\ \frac{2}{4} = \frac{\quad}{2} & \frac{4}{8} = \frac{\quad}{2} & \frac{4}{8} = \frac{\quad}{4} & \frac{2}{8} = \frac{\quad}{4} & \frac{6}{8} = \frac{\quad}{4} \end{array}$$

348. Դույլը կիսով չափ լցրին ջրով, հետո դարձյալ $\frac{1}{4}$ դույլ ավելացրին: Դույլի վրձ մասը լցվեց ջրով:

349. Մի պիտներ պիտներական աղումբում անցկացրեց $1\frac{1}{2}$ ժամ և $\frac{3}{4}$ ժամ եւ դասերը պատրաստեց: Վո՞րքան ժամանակ նա նվիրեց աղումբի աշխատանքին և դասեր պատրաստելուն:

350. Գնեցին $1\frac{1}{8}$ կգ հալած յուղ և $\frac{3}{4}$ կգ կարագ: Վո՞րքան յուղ ու կարագ գնեցին:

351. Հատապտուղներով լի մի զամբյուղի քաշը $2\frac{3}{8}$ կգ է, մյուսինը՝ $3\frac{1}{4}$ կգ: Վո՞րքան է յերկու զամբյուղների քաշը:

352. Խմորեղենով լի արկղի քաշը 1 կգ է, իսկ դատարկ արկղինը՝ $\frac{5}{8}$ կգ: Վո՞րքան է խմորեղենի զուտ քաշը:

353. Պղնձե ամանի քաշը $2\frac{3}{4}$ կգ է, իսկ թեյամանինը՝ $\frac{1}{8}$ կգ պակաս: Վո՞րքան է թեյամանի քաշը:

354. Գնեցին $3\frac{1}{2}$ խոր. մ վառելափայտ. վառեցին $1\frac{1}{4}$ խոր. մ: Վո՞րքան վառելափայտ մնաց:

355. Բանջարանոցի կես մասում ցանված է կարտոֆիլ, $\frac{1}{4}$ -ում՝ կաղամբ, $\frac{1}{8}$ -ում՝ սոխ, մնացած մասում ել՝ ուրիշ բանջարեղեններ: Բանջարանոցի վո՞ր մասն է հատկացված ուրիշ բանջարեղենների:

356. Վաճառեցին կտորեղենի յերեք մնացորդ, վորոնցից առաջինը 3 մ էր, յերկրորդը՝ դրանից $\frac{3}{4}$ մ պակաս, իսկ յերրորդը՝ $\frac{5}{8}$ մ պակաս յերկրորդից: Քանի՞ մետր էր յերրորդ կտորը:

357. Պաստառեցին յերկու սենյակ. մեկին գնաց $18\frac{1}{4}$ կտոր պաստառ, իսկ մյուսին՝ $1\frac{1}{2}$ կտոր պակաս: Ինչքա՞ն պաստառ գնաց յերկու սենյակին:

358. $\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$ $\frac{1}{2} + \frac{1}{8}$ $\frac{3}{4} + \frac{1}{8}$ $\frac{1}{4} + \frac{5}{8}$ $\frac{3}{8} + \frac{1}{2}$
 $\frac{3}{4} - \frac{1}{2}$ $\frac{5}{8} - \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2} - \frac{3}{8}$ $\frac{7}{8} - \frac{3}{4}$ $\frac{3}{4} - \frac{5}{8}$

359. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ $\frac{3}{4} + \frac{1}{4}$ $\frac{1}{8} + \frac{7}{8}$ $\frac{3}{8} + \frac{5}{8}$ $\frac{7}{8} + \frac{1}{8}$
 $1 - \frac{1}{2}$ $1 - \frac{3}{4}$ $1 - \frac{5}{8}$ $1 - \frac{1}{8}$ $1 - \frac{7}{8}$

$$360. \quad \frac{1}{2} + \frac{3}{4} \quad \frac{1}{2} + \frac{7}{8} \quad \frac{3}{4} + \frac{3}{8} \quad \frac{1}{4} + \frac{7}{8} \quad \frac{3}{4} + \frac{5}{8}$$

$$1\frac{1}{4} - \frac{1}{2} \quad 1\frac{1}{8} - \frac{1}{2} \quad 1\frac{3}{8} - \frac{3}{4} \quad 1\frac{1}{8} - \frac{1}{4} \quad 1\frac{5}{8} - \frac{3}{4}$$

$$361. \quad 1\frac{3}{4} + \frac{1}{2} \quad 2\frac{1}{2} + \frac{5}{8} \quad 2\frac{7}{8} + \frac{3}{4} \quad 3\frac{7}{8} + \frac{1}{2}$$

$$2\frac{1}{2} - \frac{3}{4} \quad 3\frac{1}{8} - \frac{1}{2} \quad 2\frac{1}{4} - \frac{5}{8} \quad 2\frac{3}{4} - \frac{7}{8}$$

$$362. \quad 2\frac{1}{2} + 1\frac{3}{4} \quad 3\frac{7}{8} + 2\frac{1}{2} \quad 3\frac{3}{4} + 1\frac{5}{8} \quad 2\frac{3}{8} + 1\frac{3}{4}$$

$$3\frac{1}{4} - 1\frac{1}{2} \quad 4\frac{1}{2} - 2\frac{7}{8} \quad 5\frac{1}{4} - 3\frac{5}{8} \quad 4\frac{3}{4} - 1\frac{7}{8}$$

II

363. Քանի՞ յերրորդական, վեցերորդական և տասներկուերորդական մասեր կան մի ամբողջ շերտում:

Քանի՞ վեցերորդական

1											
$\frac{1}{3}$						$\frac{1}{3}$					
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$
$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$

մաս է $\frac{1}{3}$ -ը, $\frac{2}{3}$ -ը:

Քանի՞ տասներկուերորդական մաս է $\frac{1}{6}$ -ը,

$\frac{1}{3}$ -ը, $\frac{2}{3}$ -ը, $\frac{5}{6}$ -ը:

364. Քանի՞ յերրորդական մաս կարելի չէ կազմել $\frac{2}{6}$ -ից, $\frac{4}{6}$ -ից:

365. Քանի՞ յերրորդական մաս կարելի չէ կազմել $\frac{4}{12}$ -ից, $\frac{8}{12}$ -ից:

366. Քանի՞ վեցերորդական մաս կարելի չէ կազմել $\frac{2}{12}$ -ից, $\frac{4}{12}$ -ից, $\frac{6}{12}$ -ից, $\frac{8}{12}$ -ից, $\frac{10}{12}$ -ից:

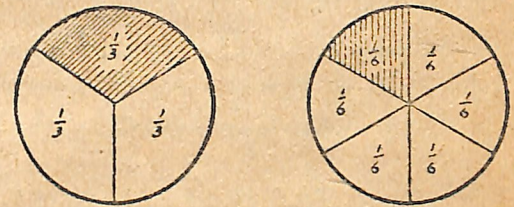
367. Արտադրեցեք հետևյալ որինականները՝ Նշանակեցեք բաց թողած թվերը.

$$\frac{1}{3} = \frac{\quad}{6} \quad \frac{1}{3} = \frac{\quad}{12} \quad \frac{1}{6} = \frac{\quad}{12} \quad \frac{2}{3} = \frac{\quad}{12} \quad \frac{5}{6} = \frac{\quad}{12} \quad \frac{2}{3} = \frac{\quad}{6}$$

$$\frac{2}{12} = \frac{\quad}{6} \quad \frac{4}{12} = \frac{\quad}{3} \quad \frac{2}{6} = \frac{\quad}{3} \quad \frac{8}{12} = \frac{\quad}{3} \quad \frac{6}{12} = \frac{\quad}{6} \quad \frac{8}{12} = \frac{\quad}{6}$$

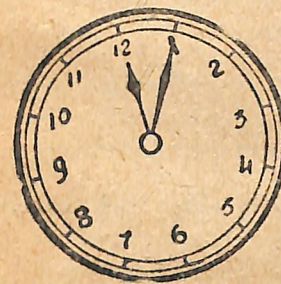
368. Քանի՞ հավասար մասերի չէ բաժանված զծաղրի շրջաններից յուրաքանչյուրը: Ի՞նչպիսի մասեր են ստացվել: Յուրաքանչյուր շրջանի վրա մասն է գծիկներով ծածկված:

369. Գծադրեցեք 6 սմ կողմով մի քառակուսի, բաժանեցեք այդ 6 հավասար մասերի և $\frac{1}{6}$

ու $\frac{5}{6}$ մասերը ներկեցեք տարբեր գույներով:

370. Քանի՞ հավասար մասերի չէ բաժանված ժամացույցի ցիֆերը: Մի մասն այդ շրջանագծի վրա մասն է կազմում:

371. Մեծ սլաքը 5 րոպեյում, 15 րոպեյում այդ շրջանի վրա մասը կանցնի: $\frac{3}{12}$ -ը քանի՞ քառորդ է:

372. Մեծ սլաքը 30 ըողելում շրջանի վրա մասը կանցնի: Քանի՞ կես կարելի լի կազմել $\frac{6}{12}$ -ից:

373. Մեծ սլաքը 10, 20, 40 ըողելում շրջանի վրա մասը կանցնի:

374. Աշակերտը $\frac{2}{3}$ ժամում պատրաստեց հասարակ կադիտուլյան և մայրենի լեզվի դասերը և $\frac{1}{6}$ ժամում լուծեց խնդիրը: Վերջան ժամանակ գործադրեց նա դասերը սովորելու վրա:

375. Բանվորն իր աշխատավարձի $\frac{2}{3}$ -ը ծախսում է սննդի և բնակարանի վարձի վրա, $\frac{1}{6}$ -ը՝ հաշուստի, $\frac{1}{12}$ -ը՝ իր կուլտուրական կարիքների վրա: Նրա աշխատավարձի վրա մասն է մնում մյուս ծախսերի համար:

376. Կոռպորատիվում մինչև ճաշ վաճառեցին սպիտակ հացի $\frac{1}{6}$ -ը և սև հացի $\frac{2}{3}$ -ը: Հացի վերջան մասն է մնացել չվաճառված:

377. Ճաշարանը միս ստացավ, վորի $\frac{1}{6}$ -ը գործածեցին ճաշի մեջ, կեսն էլ աղ դրին: Մսի վերջան մասը մնաց առանց աղ դնելու:

378. Մի կայարանից մինչև մյուսն արագընթաց գնացքն անցավ $1\frac{2}{3}$ ժամում, մարդատար գնացքը $\frac{5}{6}$ ժամ ավելի գործադրեց քան արագընթացը, իսկ տպրանքատարը՝ $1\frac{7}{12}$ ժամ ավելի քան մարդատարը: Մի կայարանից

մինչև մյուսը վերջան ժամանակում անցավ տպրանքատար գնացքը:

$$379. \frac{1}{3} + \frac{2}{3} \quad \frac{1}{6} + \frac{5}{6} \quad \frac{1}{12} + \frac{5}{12} \quad \frac{1}{12} + \frac{7}{12} \quad \frac{5}{12} + \frac{7}{12}$$

$$1 - \frac{2}{3} \quad 1 - \frac{5}{6} \quad 1 - \frac{5}{12} \quad 1 - \frac{7}{12} \quad 1 - \frac{11}{12}$$

$$380. \frac{1}{3} + \frac{1}{6} \quad \frac{1}{3} + \frac{1}{12} \quad \frac{1}{6} + \frac{1}{12} \quad \frac{1}{3} + \frac{5}{12} \quad \frac{1}{6} + \frac{7}{12}$$

$$\frac{2}{3} - \frac{1}{6} \quad \frac{5}{6} - \frac{1}{3} \quad \frac{7}{12} - \frac{1}{3} \quad \frac{2}{3} - \frac{5}{12} \quad \frac{5}{6} - \frac{7}{12}$$

$$381. \frac{2}{3} + \frac{5}{6} \quad \frac{2}{3} + \frac{7}{12} \quad \frac{5}{6} + \frac{5}{12} \quad \frac{11}{12} + \frac{1}{6} \quad \frac{7}{12} + \frac{5}{6}$$

$$1 - \frac{1}{3} - \frac{5}{6} \quad 1 - \frac{1}{12} - \frac{2}{3} \quad 1 - \frac{1}{12} - \frac{5}{6} \quad 1 - \frac{1}{6} - \frac{7}{12} \quad 1 - \frac{5}{6} - \frac{11}{12}$$

$$382. 1\frac{5}{6} + \frac{1}{3} \quad 2\frac{5}{12} + \frac{2}{3} \quad 3\frac{7}{12} + \frac{5}{6} \quad 4\frac{5}{6} + \frac{11}{12}$$

$$2\frac{1}{6} - \frac{2}{3} \quad 3\frac{1}{3} - \frac{5}{6} \quad 5\frac{1}{6} - \frac{7}{12} \quad 6\frac{1}{12} - \frac{1}{3}$$

$$383. 2\frac{1}{3} + 1\frac{5}{6} \quad 3\frac{1}{3} + 2\frac{11}{12} \quad 3\frac{5}{6} + 1\frac{7}{12} \quad 2\frac{11}{12} + 4\frac{5}{6}$$

$$3\frac{2}{3} - 1\frac{5}{6} \quad 4\frac{1}{3} - 1\frac{7}{12} \quad 5\frac{1}{6} - 2\frac{5}{12} \quad 7\frac{1}{12} - 2\frac{5}{6}$$

III

384. Քանի՞ հինգերորդական և տասերորդական ժառեր կան ամբողջ շերտում:

1									
$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$
$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$

335. $\frac{1}{5}$ -ը քանի՞ տասնորդական է, $\frac{2}{5}$ -ը, $\frac{3}{5}$ -ը, $\frac{4}{5}$ -ը քանի՞ տասնորդական է:

336. Քանի՞ հինգերորդական մասեր կարելի չե կազմել $\frac{2}{10}$ -ից, $\frac{4}{10}$ -ից, $\frac{6}{10}$ -ից, $\frac{8}{10}$ -ից:

337. Արտագրեցեք հետևյալ որինակաները: Նշանակեցեք բաց թողած թվերը.

$$\begin{array}{ccccc} \frac{1}{5} = \frac{\quad}{10} & \frac{2}{5} = \frac{\quad}{10} & \frac{3}{5} = \frac{\quad}{10} & \frac{4}{5} = \frac{\quad}{10} & \frac{5}{5} = \frac{\quad}{10} \\ \frac{8}{10} = \frac{\quad}{5} & \frac{6}{10} = \frac{\quad}{5} & \frac{4}{10} = \frac{\quad}{5} & \frac{2}{10} = \frac{\quad}{5} & \frac{10}{10} = \frac{\quad}{5} \end{array}$$

338. Ամերիկայում 1929 թ. 1 կգ ցորենն արժեք 10 $\frac{1}{2}$ կոպ., իսկ 1933 թ. $3\frac{1}{10}$ կոպ.: Վճրքան է ընկել ցորենի գինն Ամերիկայում:

339. Ամերիկյան հողագործին 1 ց ցորենը նստում է $1\frac{1}{5}$ ա., իսկ քաղաք տեղափոխելը՝ $2\frac{3}{5}$ ա.: 1 ց ցորենը վաճառվում է $3\frac{1}{10}$ ուրլով: Վճրքան է մնառվում հողագործն ամեն մի ցենտներ ցորենից:

390. $7\frac{1}{10}$ մ մահուղից կարեցին 2 կոստյում, մի կոստյումին գնաց $3\frac{2}{5}$ մ: Վճրքան գնաց մյուսին:

391. Յերեք զրբի վճարեցին $7\frac{1}{10}$ ա.: Առաջին զիրքն արժեք $2\frac{2}{5}$ ա., յերկրորդը՝ $3\frac{4}{5}$ ա.: Ի՞նչ արժեք յերրորդ զիրքը:

$$392. \begin{array}{ccccc} \frac{1}{5} + \frac{3}{5} & \frac{4}{5} + \frac{1}{5} & \frac{1}{10} + \frac{3}{10} & \frac{3}{10} + \frac{7}{10} & \frac{1}{10} + \frac{9}{10} \\ \frac{4}{5} - \frac{1}{5} & 1 - \frac{4}{5} & \frac{7}{10} - \frac{3}{10} & 1 - \frac{7}{10} & 1 - \frac{9}{10} \end{array}$$

$$393. \begin{array}{ccccc} \frac{1}{5} + \frac{1}{10} & \frac{3}{5} + \frac{1}{10} & \frac{1}{5} + \frac{3}{10} & \frac{1}{5} + \frac{7}{10} & \frac{2}{5} + \frac{3}{10} \\ \frac{2}{5} - \frac{1}{10} & \frac{4}{5} - \frac{3}{10} & \frac{7}{10} - \frac{2}{5} & \frac{4}{5} - \frac{7}{10} & \frac{9}{10} - \frac{4}{5} \end{array}$$

$$394. \begin{array}{ccccc} \frac{3}{5} + \frac{7}{10} & \frac{4}{5} + \frac{9}{10} & 1\frac{2}{5} + \frac{3}{10} & 2\frac{3}{5} + \frac{7}{10} \\ 1\frac{1}{10} - \frac{2}{5} & 1\frac{1}{5} - \frac{7}{10} & 3\frac{2}{5} - \frac{9}{10} & 4\frac{1}{5} - \frac{3}{10} \end{array}$$

$$395. \begin{array}{ccccc} 2\frac{1}{5} + 3\frac{3}{10} & 1\frac{7}{10} + 2\frac{3}{5} & 2\frac{3}{10} + 3\frac{4}{5} & 3\frac{9}{10} + 2\frac{2}{5} \\ 6\frac{1}{10} - 2\frac{1}{5} & 7\frac{1}{5} - 3\frac{7}{10} & 5\frac{3}{10} - 2\frac{4}{5} & 8\frac{2}{5} - 4\frac{9}{10} \end{array}$$

IV

396. Բասկետբոլի հրապարակի յերկարությունը 48 մետր է, իսկ լայնությունը՝ յերկարության $\frac{5}{8}$ մասը: Վճրքան է այդ հրապարակի մակերեսը:

397. Պետք է ցանել $\frac{7}{8}$ հա հողամաս: Մի հեկտարին զնում է 120 կգ սերմ: Քանի՞ կիլոգրամ սերմ կգնա այդ հողամասին:

398. Շաղաքանով ցանելիս 1 հա հողամասին զնում է 150 կգ ցորեն, իսկ շաքքացանով՝ դրա $\frac{4}{5}$ մասը: Վճր-

քան խնայողութիւնն եւ լինում 1 հեկտարը շարքացանով ցանելու:

399. Ծառայողն ամսական ստանում եւ 240 ռուբ.,

նա փոխառութեանը զրկեց նախ իր ամսական ռոճիկի $\frac{2}{3}$,

հետո նաև $\frac{1}{6}$ մասով: Ծառայողը քանի՞ ռուբլի զրկեց փոխառութեանը:

400. Գերմանիայում չորս անձից բաղկացած ընտանիքը կարող եւ ապրել ամսական 96 ռուբլով. բայց գերմանացի բանվորն իրապէս վաստակում եւ այդ գումարի $\frac{7}{12}$ մասը միայն: Ամսվա ապրուստի համար վոլքան դրամ եւ պակասում այդ ընտանիքին:

401. Իտալիայում աշխատավարձն իջավ նախ $\frac{2}{5}$ -ով,

հետո՝ դարձյալ $\frac{1}{10}$ -ով: Այժմ վոլքան եւ բանվորի աշխատավարձը, յետեւ նա մինչև աշխատավարձի իջեցումն ամսական ստանում եր 60 ռ.:

402. 1932 թվին Լեհաստանում կար 450 000 գործազուրկ: Նրանց $\frac{4}{5}$ մասը նպաստ չեւ ստանում: Լեհաստանում քանի՞ բանվոր եւ զրկված ապրուստի հնարավորութիւնից:

403. Դպրոցը մի յերեկույթ կազմակերպեց ՄՈՊՐ-ի բլիշի ոգտին եւ հավաքեց 180 ռ.: Այդ դրամի $\frac{1}{6}$ -ը գնաց յերեկույթի ծախսերին, իսկ մնացածը հանձնվեց ՄՈՊՐ-ի բլիշին: Վոլքան հանձնվեց բլիշին:

404. Դպրոցն ունի 660 աշակերտ, փորից պիտներ են $\frac{7}{12}$ մասը եւ կոմյերիտական՝ $\frac{1}{6}$ մասը: Քանի՞ պիտներ եւ կոմյերիտական կա այդ դպրոցում:

405. Գտեք 1248 թվի $\frac{3}{4}$ -ը, $\frac{5}{8}$ -ը եւ $\frac{7}{8}$ -ը: Գտեք 25 350 թվի $\frac{3}{5}$ -ը եւ $\frac{7}{10}$ -ը:

406. Գտեք 14 880-ի $\frac{2}{3}$ -ը, $\frac{5}{6}$ -ը եւ $\frac{11}{12}$ -ը: Գտեք 35 750 թվի $\frac{2}{5}$ -ը եւ $\frac{9}{10}$ -ը:

ԶՈՐՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

ԲԱՆԱՎՈՐ ԲԱԶՄԱԳԱՏՎՈՒՄ

407. 3 կգ ռճառն արժե 1 ռ. 26 կ.: Ի՞նչ արժե 11 կգ ռճառը:

408. 11 տետրին եւ մի գրչահատին վճարեցին 8 ռ. 40 կ.: Մեկ տետրն արժե 55 կ.: Ի՞նչ արժե գրչահատը:

409. Պարտեզի լայնութիւնը 11 մետր եւ, իսկ յէրկարութիւնը՝ լայնութիւնից 12 մ ալիլի: Հաշվեցեք այդ պարտեզի մակերեսը:

410.	14.11	25.11	33.11	37.11
	22.11	45.11	26.11	46.11
	21.11	34.11	44.11	55.11
	43.11	52.11	71.11	64.11

73.11	99.11
82.11	120.11
91.11	220.11
98.11	350.11

411. 5 լ հավթն արժե 1 ո. 55 կ.: ի՞նչ արժե 9 լիարը:

412. 20 գրքին վճարեցին 17 ո.: ի՞նչ արժե 19 գրքերը:

413.	24.9	120.9	200.9	155.19	3000.19
	25.9	140.9	230.9	444.19	5000.19
	32.9	160.9	350.9	562.19	6000.19

414. 1 ց կանաչ խոտից ստացվում է 25 կգ չոր խոտ: Վո՞րքան չոր խոտ կստացվի 99 ց կանաչ խոտից:

415. 3 հեկտարից ստացվում է 48 ց չոր խոտ: Վո՞րքան չոր խոտ են հավաքում 99 հեկտարից:

416.	19.99	44.99	200.99	320.99	3000.99
	23.99	55.99	300.99	510.99	5000.99
	32.99	66.99	400.99	720.99	6000.99

417. Մանկիջախ են բերում որսկան 30 լ կաթ: Քա՞նի լիար կաթ են բերում 19 ոգում:

418. Դպրոցական կոոպերատիվում կա 85 կոպեկանոց 29 դրչահատ և 12 կոպեկանոց 39 դրչահատի բուն: ի՞նչ արժեն բոլոր դրչահատները և նրանց բները:

419. 2 կգ կանեփի սերմից ստացվում է 398 գ ձեթ: Վո՞րքան ձեթ կստացվի 3 կգ-ից:

420. Մի կոլտնտեսության մեջ կա 199 կոլտնտեսական: Մի տարուց հետո նրանց թիվը կրկնապատկվեց, իսկ դրանից մի տարի անց, դարձյալ ավելացավ 250 մարդով: Վո՞րքան յեղավ կոլտնտեսականներ թիվը:

421. 1 հեկտար չարքացանին գնում է 149 կգ, իսկ չաղացանին՝ 199 կգ սերմ: Շաղացանի ժամանակ 5 հեկտարում վո՞րքան սերմ է զուր կորչում:

422.	24.19	29.15	22.39	39.12	12.59	79.3
	25.19	19.24	24.39	49.21	16.59	89.5
	32.19	39.23	26.39	29.24	23.69	99.8

ԲԱԶՄԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԲԱԶՄԱՂԱՏԿՄԱՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԴԵՊԳԵՐԸ

I

423. Ուղղանկյան ձև ունեցող դաշտի յերկարությունը 706 մ է, լայնությունը՝ 354 մ: Այդ դաշտի կեսը ցանելու յեն ցորեն, $\frac{1}{3}$ -ը՝ դարբի, մնացած մասն էլ՝ սի-

սեռ: Քանի՞ քառակուսի մետր սիսեռ են ցանելու:

424. Ուղղանկյան ձև ունեցող դաշտի յերկարությունը 860 մ է, լայնությունը՝ 245 մ: Այդ դաշտի $\frac{1}{10}$

մասը ցանելու յեն վուշ, $\frac{1}{5}$ -ը՝ դարբի, մնացածն էլ՝ ցորեն:

Ի՞նչ տարածություն է բռնելու ցորենի ցանքը:

425.	207.125	406.638	620.364
	305.284	708.574	330.235
	509.511	604.178	250.367
	750.364	408.375	
	530.258	805.469	
	820.326	520.852	

426.	750.364	204.372	700.345
	540.267	309.263	800.456
	830.385	705.467	600.567
	307.372	670.852	
	506.298	507.736	
	809.351	900.774	

427. Մեկ հեկտար հողամասում ցանում են 180 կգ վարսակ, իսկ դարբի՝ 140 կգ: Ընդամենը վո՞րքան սերմ

պետք է պատրաստել 218 հա վարսակ և 147 հա դարի ցանելու համար:

428. Զտեցին 265 s աղտոտ և 194 s լավ ցորեն: Վատ ցորենի մեկ տոննից ստացվեց 905 կգ մաքուր ցորեն, իսկ մեկ տոնն լավ ցորենից՝ 23 կիլոգրամ ավելի: Վո՞րքան մաքուր ցորեն ստացվեց ամբողջ ցորենից:

II

429. 1931 թ. Մամարայի (ներկայումս Կույբիշևի) շրջանի կոլտնտեսություններից մեկում հարվածային կոլտնտեսականը վաստակեց 280 աշխոր՝ ամեն մի այգուիսի ուր 39 կոպ. վճարով: 1932 թվին այդ կոլտնտեսություն թյան լավագույն հարվածայինները վաստակեցին 350-ական աշխոր՝ ամեն մի ուր 1 ո. 80 կ. վճարով: Վո՞րքան ավելացավ կոլտնտեսականի տարեկան յեկամուտը:

430. Մի կոլտնտեսականի ընտանիք վաստակեց 460 աշխոր, իսկ մյուսի ընտանիքը՝ 70 աշխոր ավելի: Այդ խորը հաշվում ելին 2 ո. 45 կ.: Վորոշեցե՞ք այդ ընտանիքներից յուրաքանչյուրի յեկամուտը:

431.	627 360	278 410	160.430
	328 250	367.240	370.540
	456.360	584 820	380.370

800 320	853 520
600.560	696 310
400.740	890.850

432.	430.270	560 240	300.380
	708.340	870.460	700.490
	840.450	980.520	200.580

600.200	906.560
400.300	730.730
700.500	600.830

433. Խորհրդային տնտեսությունն ունի 720 վոչխար: Հասարակ վոչխարից տարեկան խուզում են 800 գ բուրդ, իսկ ցեղականից՝ 1120 գ: Խորհրդային տնտեսություն թյան բոլոր վոչխարներից խուզեցին 633 կգ 600 գ բուրդ: Քանի՞ հասարակ և քանի՞ ցեղական վոչխար ունի խորհրդային տնտեսությունը:

434. Կաթնապրանքային ֆերմայի կովը տարեկան տալիս է 1700 լ կաթ, վորից $\frac{7}{10}$ -ը՝ ապրանքային: Մենատընտեսի կովը տարեկան տալիս է 1270 լ. կաթ, վորից ապրանքային՝ $\frac{1}{5}$ -ը: Այդ ֆերմայի 340 կովը վո՞րքան ավելի ապրանքային կաթ կտա քան մենատնտեսների նույնքան կովը:

III

435. Գիրքն ունի 108 էջ, ամեն մի էջում կա 2500 տառ: Ձեռքով չարված հազար տառն արժենում է 1 ո. 20 կ., իսկ գրաչարական մեքենայով՝ 70 կոպ.: Այդ գրքի ձեռքով չարելը վորքա՞ն ավելի թանգ կնստի մեքենայով չարելուց:

436. Գիրքը 205 էջ է, յուրաքանչյուր էջում կա 40 տող, իսկ ամեն մի տողում 50 տառ: Գրաչարն որակա՞ն չարում է տառ հազար տառ: Քանի՞ բանվորական ուր պետք այդ ամբողջ գիրքը չարելու համար:

437.	345.203	538.206	437.706
	356.307	647.403	532.604
	428.306	754.309	698.807
	871.405	554.408	
	894.709	876.506	
	953.804	723.902	

438.	123.206	502.304	530.209
	356.307	307.208	760.304
	588.406	405.407	820.506
	800.402	657.509	
	600.508	609.504	
	700.607	950.705	

439. Թղթի զործարանում բանվորն որական արտադրում էր 67 կգ 600 գ թուղթ: Մրցման մեջ մտնելով՝ յուրաքանչյուր բանվոր որական սկսեց արտադրել 81 կգ թուղթ: Վո՞րքան մեծացավ 205 բանվորից բաղկացած հարվածային ցեխի որական արտադրանքը:

440. 1 s կոքսում, բացի զուտ քարածխից, պարունակվում է 58 կգ մոխիր և 6 կգ ծծումբ: Վո՞րքան զուտ քարածուխ կդնա 308 s չուգունը ձուլելու համար, յեթե 1 s չուգունին 1 s կոքս է դնում:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԴԵՊԲԵՐԸ

I

441. 865 տնտեսություն կազմեցին մի կոլտնտեսություն: Մինչև կոլտնտեսություն մտնելը, յուրաքանչյուրն այդ տնտեսություններից տարեկան միջին հաշվով ստանում էր 220 ո. յեկամուտ: Կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամուտը 346 000 ո. յեր: Վո՞րքան ավելացավ յուրաքանչյուր տնտեսության յեկամուտը:

442. Հարվածայինը կոլտնտեսության մեջ վաստակեց 320 աշխուր, վորի դիմաց նա ստացավ 896 կգ հացահատիկ: Վո՞րքան հացահատիկ կստանա հարվածայինի ամբողջ ընտանիքը, յեթե նրա մյուս անդամները վաստակել են 270 աշխուր:

443.	14 960:374	42 000:280
	27 360:456	43 200:360
	58 940:842	58 800:420
	60 750:675	97 200:540
	36 000:720	80 000:320
	40 800:240	72 800:560
	56 100:330	163 200:510
	73 800:410	295 200:720
444.	37 546:250	336 485:623
	89 297:372	529 983:791
	162 278:427	785 924:845
	236 092:562	858 041:964
	136 087:243	545 621:678
	239 773:379	651 638:749
	318 759:425	839 046:874
	434 285:517	907 486:926

445. Կոոպերատիվ բերին 215 պարկ ալյուր և 120 պարկ կարտոֆիլ: Ալյուրը և կարտոֆիլը միասին կշռում են 22 s 500 կգ: Մի պարկ կարտոֆիլը 20 կգ-ով ծանր է ալյուրի պարկից: Սռանձին-առանձին վո՞րքան է ալյուրի և կարտոֆիլի քաշը:

446. Մի բեռնատար ավտո տեղափոխեց 220 միաստակ հակ, իսկ մյուսը՝ 200 հակ: Այդ բոլոր հակերի ընդհանուր քաշը 32 s 600 կգ էր: Յերկրորդ բեռնատարի յուրաքանչյուր հակը 5 կգ թեթև էր առաջին բեռնատարի հակից: Վո՞րքան էր յուրաքանչյուր բեռնատարի հակերի քաշը:

II

447. Խորհրդային տնտեսության դաշտերը պարարտացնելու համար գնաց 6032 s աղբ և 22 s 880 կգ քի-

միական պարարտանյութեր: Յուրաքանչյուր հեկտարին հատկացրին 110 կգ քիմիական պարարտանյութեր: 1 հեկտարին վո՞րջան աղբ զնաց:

448. Խորհրդային տնտեսության մեջ շարքացան մեքենայով ցանեցին 20 s 413 կգ հացահատիկ, ամեն մի հեկտարին 140 կգ: Շաղաքանով 1 հեկտարին զնում է 199 կգ: Վո՞րջան խնայողություն է լինում շարքացանով ցանելիս:

449. 70 380:345 73 851:717 102 010:505
76 750:250 69 195:659 151 102:301
36 900:180 21 115:205 141 303:703
67 312:112 61 712:304 164 024:808

273 609:301

203 412:506

156 672:512

207 834:517

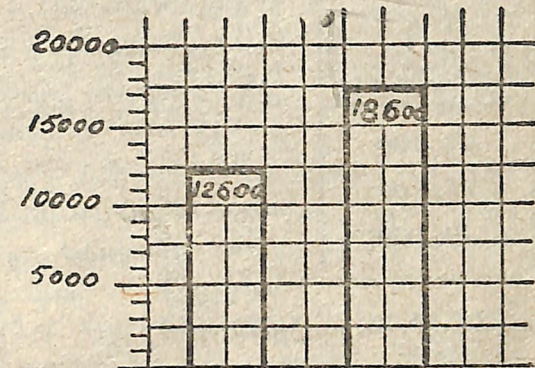
450. 132 066:638 489 636:609
240 645:789 640 342:706
335 762:827 568 935:807
460 748:916 548 432:908

733 647:183 208 656:207
729 744:276 436 981:109
380 268:378 616 435:205
917 656:457 619 854:309

451. Գործարանը տարեկան սպառում է 42 920 խոր: մ վառելիքայտ և 28 500 s քարածուխ: Մեկ տոնն քարածուխը փոխարինում է 5 խոր: մ վառելիքայտին: Գործարանին քանի՞ որ կրավականանա իր ունեցած միայն 54 864 խոր: մ վառելիքայտը (տարին ունի 365 որ):

ԳԻՆԳՐԱՄՆԵՐԸ ԿԱՐՂԱԼՆ ՈՒ ԳԾԱԳՐԵԼԸ

452. Այս դիագրամով ցույց է տրված, թե 1932 թ. Խորհրդային Միությունը պլանի համաձայն և իրապես քանի՞ վազոն է կառուցել:

Գծագրի 1 սմ բարձրություն ունեցող սյունակն արտահայտում է 5000 վազոն: Քանի՞ վազոն է արտահայտում այս սյունակի 2 միլիմետրը:

Ստուգեցեք, թե ճի՞շտ է հաշված այս դիագրամի սյունակների բարձրությունը:

Բացատրեցե՛ք ի՞նչ է ցույց տալիս դիագրամը: Վո՞րջափով է գերազանցված պլանը:

Շոգեքարչի արտադրությունը և. Միության մեջ

Թվականը	Շոգեքարչերի թիվը
1919	72
1928	548
1932	844

453. Կարգացե՛ք այս աղյուսակը: Գծագրեցե՛ք դիագրամ՝ ընդունելով 1 սմ-ը 100 շոգեքարչի փոխարեն:

Գծագրի վրա 1 սմ-ը քանի՞ շոգեքարչ կարտահայտի: Քանի՞ միլիմետր է լինելու յուրաքանչյուր սյունակը:

Սյունակների բարձրությունը փորձելիս 2 շոգե-

քարշը բոլորովին հաշվի մի առեք, 8 շոգեքարշն ընդունեցեք 10, իսկ 4 շոգեքարշն արտահայտելիս՝ սյունակը բարձրացրեք $\frac{1}{2}$ միլիմետրով:

Թվականը	Ցանցի յերկարությունը կիլոմետրներով
1913	58 500
1928	76 900
1932	86 200

454. Ուղտվելով այս աղյուսակից, գծադրեցեք Մորհրդային Միության յերկարագծերի ցանցի աճմանը դիագրամը:

Գծադրում 1 սմ-ը պետք է արտահայտի 10 000 կմ: Նախքան դիագրամ գծադրելը, հաշվեցեք յուրաքանչյուր

սյունակի բարձրությունը միլիմետրներով:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՅԵՎ ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ՝ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

455. «Գիլգանտ» հացահատիկային խորհրդային տնտեսությունը 1932 թ. աշնանը ցանեց 32 325 հա, իսկ 1933 թ. դարձան՝ 44 100 հա: Հացահատիկ ցանեցին 38 000 հա, տնկաբույսեր՝ 6100 հա: Մնացած մասը ցանեցին արևածաղիկ: Քանի՞ հեկտար արևածաղիկ ցանեցին:

456. Գորկիի ավազոտործարանը իր կոոպերատիվ տնտեսությունից ստացավ 3725 s կարտոֆիլ և կաղամբ: Կաղամբը 1525 s ավելի յեր կարտոֆիլից, մյուս բանջարեղենները՝ 663 s պակաս էլին կարտոֆիլից: Ընդամենը վո՞րջան բանջարեղեն ստացավ գործարանը:

457. Խորհրդային Միության չրջաններից մեկն ունի 112984 հա հող: Մինչև հեղափոխությունն այդ հողերից կալվածատերերին պատկանում էր 34 600 հեկտար, յիկեղեցիներին և վանքերին՝ 1345 հա, պետությունը՝

42 948 հա: Մնացած հողը գյուղացիներին ձեռքին էր: Ներկայումս գյուղացիներն այդ չրջանում ունեն 91 396 հա մշակելի և 4129 հա վոչ մշակելի հող: Վո՞րջան մեծացավ գյուղացիների կողմից ոռոգործվող հողերի տարածությունը հեղափոխությունից հետո:

458. Մեկ խորանարդ մետր յեղենու փայտն այրելուց ստացվում է փայտի քաշից 5 անգամ պակաս ածուխ: 9 խոր. մետր յեղենու փայտից քանի՞ կիլոգրամ ածուխ կստացվի, յեթե 1 խոր. մետր փայտի քաշը 450 կգ է:

459. 100 կգ ճակնդեղից ստացվում է 7 կգ չաքար: Շաքարի գործարան բերին առաջին անգամ 450 g ճակնդեղ, յերկրորդ անգամ՝ դրանից 3 անգամ ավելի: Բերված ամբողջ ճակնդեղից վո՞րջան չաքար ստացվեց:

460. Մինչև հեղափոխությունը բանվորը տարեկան արտադրում էր 980 ուրբլու ապրանք, ներկայումս բանվորի արտադրանքը 3 անգամ ավելացել է: Մինչև հեղափոխությունը ցեխում աշխատում էր 65 մարդ, ներկայումս՝ 2 անգամ ավելի: Քա՞նի ուրբլով է մեծացել ցեխի տարեկան արտադրանքը:

461. 1931 թվին գործարանն արտադրեց 375 չրջատաշ մեքենա, 1932 թ.՝ դրանից $\frac{1}{3}$ -ով ավելի: Քանի՞ չրջատաշ մեքենա արտադրեց գործարանը 1932 թվին:

462. Կոլանտեսությունը հավաքեց 11 280 g հացահատիկ, յուրաքանչյուր հեկտարից 12 g: Մյուս տարին կոլանտեսության ցանքերի տարածությունն ընդարձակվեց $\frac{1}{4}$ -ով: Այդ տարին քանի՞ հեկտար էր կոլանտեսության վարելահողը:

463. Ռադմանովի վրա կա 12 մեծ թնդանոթ: Այդպիսի թնդանոթի մի ումբը 1000 կգ քաշ ունի: Ռումբի քաշի $\frac{2}{5}$ -ը կազմում է վառողը: Յուրաքանչյուր թնդա-

նութից արձակեցին 5 անգամ: Վո՞րքան վառող սալառ-
վեց:

464. 1923 թ. մեր հաքեան յերկրներում կար 32
ռազմամթերային գործարան՝ 28300 բանվորով: 1931
թ. այդ գործարանների թիվը մեծացավ 124-ով, վորոն-
ցից յուրաքանչյուրում միջին հաշվով աշխատում եր
946 բանվոր: Վո՞րքան մեծացավ մեր հաքեան յերկրնե-
րի ռազմամթերային գործարանների բանվորների թիվը:

465. 1930 թ. գորակոչին կարմիր բանակայինների
յուրաքանչյուր հարյուրյակում կոմունիստների թիվը
46-ով պակաս եր անկուսակցականներից: 1932 թվին
այդ կարմիր բանակայիններին գորացրելիս՝ յուրաքան-
չյուր հարյուրյակից 67-ը կոմունիստ եր: Քանի՞ կո-
մունիստ ավելացավ այդ զինվորական մասում, յեթե նա
բաղկացած եր 10000 մարդուց:

466. Մինակից մինչև Վլադիմիրով 9760 կմ ե:
Միջորեականի յերկարությունը 40000 կմ ե: Վո՞րք ե
վո՞րքանով ավելի յե—Խորհրդային Միության յերկա-
րությունը արեմուտքից արեւելք, թե՞ հասարակածի
հեռավորությունը բեւութից:

467. Հասարակածի յերկարությունը 40000 կմ ե:
Վո՞րքան ժամանակում հնարավոր կլինի վորոքով անցնել
այդ հեռավորությունը, յեթե մարդն որական անցնի
25 կմ ե ամսվա մեջ 5 որ հանգստանա:

468. Հասարակածի յերկարությունը 40000 կմ ե:
Քանի՞ որում հնարավոր կլինի ոչանավով թռչել այդ
հեռավորությունը, յեթե նա ամեն մի ժամում անցնի
160 կմ ե ամբողջ ուղեւորության ընթացքում կանդ առնի
10 ժամ:

469. Ուղրեկատանի մի կոլտնտեսություն ունի 750 հա
բամբակի ցանք: 1931 թ. այդ ամբողջ տարածությու-
նից հավաքեցին 10500 g բամբակ: 1932 թ. պլանի հա-
մաձայն պետք ե հավաքվեր 12000 g: Պլանը գերակա-
տարվեց 1500 ցենտներով: 1931 թ. համեմատությամբ
1932 թվին վո՞րքան ավելացավ 1 հա բամբակի բերքը:

470. 1931 թվին Խորհրդային Ռուսաստանում կար
798 մեքենա—տրակտորային կայան՝ 26334 տրակտորով:
Մյուս դաշնակից հանրապետություններում կար 430
մեքենա—տրակտորային կայան՝ 20210 տրակտորով:
Վո՞րտեղ ե վո՞րքան ավելի տրակտոր եր ընկնում յու-
րաքանչյուր կայանին— Խորհրդային Ռուսաստանում,
թե՞ դաշնակից հանրապետություններում:

471. Նոր կազմակերպվելիս կոլտնտեսությունը
բաղկացած եր 16 տնտեսությունից ե տարեկան ստա-
նում եր 3040 ուրբ. յեկամուտ: Ներկայումս այդ կոլ-
տնտեսությունը բաղկացած ե 108 տնտեսությունից. նա
մի տարում աշխորի դիմաց վճարեց 66096 ուրբլի: Տա-
րեկան միջին հաշվով վո՞րքան ե մեծացել յուրաքան-
չյուր տնտեսության յեկամուտը:

472. Վորովսիի անվան Կարմիր բանակային կո-
մունան բաղկացած ե 638 մարդուց: Կոմունարների տա-
րեկան բնդհանուր փաստակը 765600 ո. յե, մի աշխորի
վարձատրությունը՝ 3 ո.: Յուրաքանչյուր կոմունարը
միջին հաշվով քանի՞ աշխոր փաստակեց:

473. 1929 թվից մինչև 1932 թ. Ամերիկայի Միա-
ցյալ Նահանգներում սնանկացավ 108000 առևտրական
ձեռնարկություն, 1930 թվին՝ 4000-ով ավելի քան
1929 թ., 1931 թ.՝ 2000-ով ավելի քան 1930 թ. ե 1932
թ.՝ 4000-ով ավելի քան 1931 թ.: ԱՄՆ-ում տարեկան
քանի՞ ձեռնարկություն եր սնանկանում:

474. Իտալական մետաղագործ բանվորի ամսական
ամենբարձր աշխատավարձը 75 ո. յե, վորից դուրս եր

դալիս դրա $\frac{1}{6}$ -ը: Իտալիայում մեկ կիրլոդրամ հացն ար-
ժե 25 կ.: Վո՞րքան կմնա 3 անձից բաղկացած ընտանի-
քի մյուս ծախսերի համար, բացի հացից, յեթե ընդու-
նենք, վոր յուրաքանչյուրին որական $\frac{1}{6}$ -ում ե 400 գ
հաց:

475. 1 հա հողամասից ստացվում է 9 ց հաճար: 1 ց հաճարից ստացվում է 75 կգ ալյուր: Կազմեցեք մի խնդիր, վերաբերող արված լինեն հողամասի տարածության, 1 հա հաճարի բերքի և 1 ց հաճարից ստացվող ալյուրի վերաբերյալ թվերը: Վերջեցեք խնդրի հարցը և ապա լուծեցեք:

476. Առաջին հնդամյակին 68 դամնա մի որում ձուլում էին 8364 s չուգուն: Հնդամյակի վերջին 102 դամնան որական հալում էին 17 340 s չուգուն: Վերջեցեք խնդրի հարցը և ապա լուծեցեք այն:

477. $35.6 - 19.8 + 168:6$
 $456:6 + 94.5 - 29.4$
 $92.8 - 77.9 + 324:6$
 $315:5 + 39 - 460:5$
 $(237 + 456) + (460 - 260):10$
 $(349 + 497) - (24.25):8$
 $(1000 - 208):8 + (34.12):3$
 $(748 + 237) - (95.9):5$

478. $2327.6 + 6517:49 - 9579$
 $8523:9 + 5348.6 - 15\ 994$
 $1634.87 - 427.609 - 2836$
 $25\ 875:575 + 239\ 552:394$
 $805\ 434:906 + 406.907 - 280\ 573$
 $(10\ 000 - 8492) \cdot (276\ 318:903)$
 $(90\ 302 - 47\ 598) - (500\ 315:235)$
 $8014 - (132.54) + (44\ 892:36)$

479. $690 + x = 2136$ $3247 - x = 2059$
 $4258 + x = 6035$ $7028 - x = 4976$
 $x + 7628 = 9010$ $x - 6837 = 9485$
 $x + 9364 = 14\ 021$ $x - 9084 = 27\ 096$
 $x + 8257 = 23\ 100$ $x - 15\ 729 = 9673$

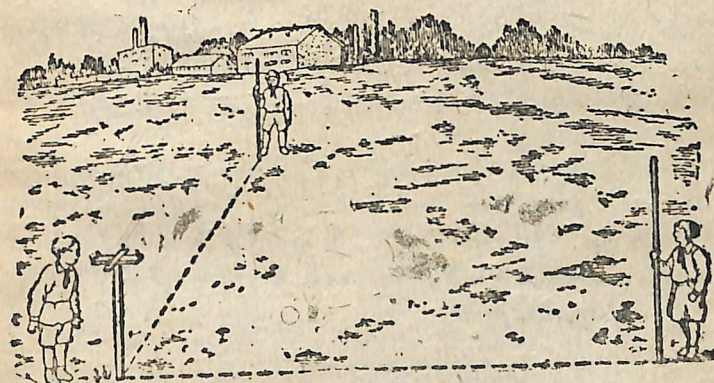
ՉԱՓՈՒՄՆԵՐ

480. Բասկետբոլի հրապարակին ուղղանկյունաձև է: Նրա յերկարությունը 33 մ 6 դմ է, լայնությունը՝ 10 մ: Գծադրեցեք այդ հրապարակի հատակագիծը՝ 1 սմ-ն ընդունելով 4 մ-ի փոխարեն: Հատակագծում ամեն մի միլիմետրը քանի՞ մետր է արտահայտելու:

481. Այս դժադրում 1 սմ-ը փոխարինում է 20 մ-ին: Հաշվեցեք չվարած հողի, ցորենի, վարսակի, վիկի, առվույտի, կարտոֆիլի և գարու բունած տարածությունները:

Զվարած հող	Ցորեն	Վլարակ	Վիկ	Կարտոֆիլ
			Առվույտ	Գարի

482. Բանջարանոցի տարածությունը 8000 քառ. մ է, այդ տարածության կեսը կաղամբի աճույններն են, $\frac{1}{4}$ -ը՝ դադարի աճույնները, իսկ մնացածը՝ ճակնդեղի ա-

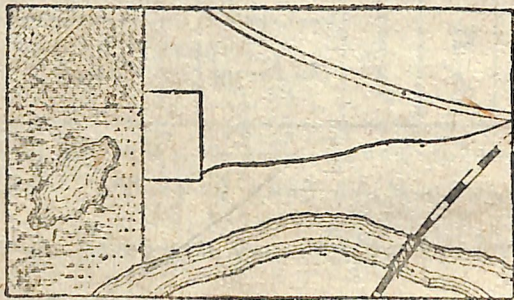
ծուները: Քանի՞ քառ. մ տարածութիւն ե բռնում ճա-
կընդեղը:

483. Ուղղանկյունաձև հողամասի յերկարութիւնը
540 մ ե, լայնութիւնը՝ 320 մ: Վարը բռնում ե այդ
հողամասի $\frac{4}{5}$ մասը: Ընտրեցեք հարմար մասշտաբ ե

զծագրեցեք այդ հողամասի հատակագիծը: Հաշվեցեք
վարած հողամասի մակերեսը:

484. Եկկերի, նշանաձողերի, ուռլետի կամ չափա-
պարանի միջոցով բաց տեղում կառուցեք մի քառա-
կո սի, վորի կողմը լինի 30մ:

485. Բաց տեղում կառուցեք մի ուղղանկյուն, վորի
յերկարութիւնը լինի 25 մ, լայնութիւնը՝ 15 մ:

486. Կառուցեք մի ուղղանկյուն, վորի յերկարու-
թիւնը լինի 28 մ, լայնութիւնը՝ 12 մ:

487. Գետնի վրա չափեցեք ե գծեցեք 1 քառ. մ,
1 ար:

488. Վերևի հատակագիծում 1 սմ-ը վոխարինում ե
100 մ-ին: Ոգտվելով մասշտաբով՝ հաշվեցեք այն տա-
րածութիւնը, վոր բռնում են տունը ե բանջարանոցը:
Վորոչեցեք տան ե կամրջի, տան ե յերկաթգծի միջև յե-
ղած հեռավորութիւնը:

ՊԱՏԱՍԻԱՆՆԵՐ

23. 4 դմ	243. 102 կգ
24. 1 մ 52 սմ	248. 58 վազոն
34. 486 ող	277. 10 անգամ
35. 85 մ	278. 15 անգամ
36. 120 մ, 90 մ	292. 3225 մ
61. 3 կգ	299. 275 գնացք
64. 97 սմ 8 մմ	300. 16 074 քառ. մ
65. 127 սմ 5 մմ	305. 73 28 6 ա.
76. 10 անգամ	306. 50 770 ա.
84. 150 գիրք, 120 գիրք	307. 51 մարդ
85. 1 ա. 10 կ., 15 կոպ.	308. 46 բոպե
86. 20 կ.	312. 15 կմ
87. 330 գ. 170 գ.	313. 30 կմ
163. 740 ախա ավելի	323. 1 մմ փոխարինում ե 20 մ
169. 65 520	324. 1200 քառ. մ
170. 1328 մ	325. 230 թիակ
171. 2328 ծառ ավելի	326. 10 քառ. դմ-ով
174. 8832 բանվոր. 1104 ծառայող	327. 24 կտոր
175. 16 050 s, 2675 s	328. 2000 թերթ
179. 1784 s, 3568 s, 7136 s	329. 17 850 սողուն
180. 3197 s, 6394 s, 9591 s	330. 684 աղյուս
193. 15 ժ. 12 ր.	331. 9 տախտակ
219. 24 կոպ.	332. 4 քառ. մ
221. 1840 քառ. մ	339. 12 ծառ
223. 5896 քառ. մ	340. 200 սալ
231. 2 ա. 75 կ., 1 ա. 27 կ.	341. 70 ծառ
232. 80 կգ, 48 կգ	342. 6480 խոր. մ
241. 47 g 84 կգ	343. 21 875 կգ

399. 200 ռ.	459. 12 s 600 կգ
400. 40 ռ.	460. 318 500 ռ.
401. 30 ռ.	461. 500 դադգյահ
427. 59 s 820 կգ	462. 1175 հա
423. 419 s 857 կգ	463. 24 s
433. 540 հասարակ վոչխար	464. 119 276 բանվոր ավիլի
434. 318 240 լ	465. 4000 կոմունիստ
435. 135 ռ.	466. Հեռավորությունը հասա-
436. 41 որ	րակածից մինչև բևեռ ավի-
440. 288 s 288 կգ	լի յե 240 կմ-ով
441. 180 ռ.	467. 5 տարի 4 ամիս
442. 1632 կգ	468. 260 ժամ
444. Բանորդը 150, ֆնացորդը՝	469. 4 ց
46, քանորդը՝ 240, ֆնացորդը՝	470. Դանակից հանրապետու-
17 հ ալի	թյուններում՝ 14 տրակտո-
445. 9 s 600 կգ, 12 s 900 կգ	րով ավիլի
446. 17 s 600 կգ, 15 s	471. 422 ռ.
447. 29 s	472. 400 աշխոր
448. 6 s 850 կգ	473. 1929 թ. 22 000 ձեռնար-
451. 108 որ	կություն
456. 4162 s	474. 53 ռ. 50 կ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Եջ

ԱՌԱՋԻՆ ԳՆՈՒՆ

Բանավոր գումարում և հանում՝ 1000-ի սահմանում . . .	5
Գրավոր գումարում և հանում՝ 1000-ի սահմանում . . .	6
Բազմապատկում միանիշ թվով և բաժանում միանիշ թվի վրա՝ 1000-ի սահմանում	7
Ուղղանկյուն և քառակուսի	9
Ուղղանկյուն պատկերների զծագրումը՝ մասշտաբի համա- ձայն	10
1000-ի սահմանում բազմապատկում և բաժանում 10-ով և կլոր տասնյակներով	11
Բազմապատկում յերկնիշ թվով և բաժանում յերկնիշ թվի վրա՝ 1000-ի սահմանում	13
Բաժանում յեռանիշ թվի վրա՝ 1000-ի սահմանում	15
Խնդիրներ բոլոր գործողություններով՝ 1000-ի սահմանում	16
Թվագրություն 1 000 000-ի սահմանում	18
Բազմանիշ թվերի գումարումը	22
Բազմանիշ թվերի հանումը	25

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԳՆՈՒՆ

Բանավոր բազմապատկում և բաժանում	27
Բազմանիշ թվի բազմապատկումը միանիշ թվով և բաժանումը միանիշ թվի վրա	29
Բազմանիշ թվի բազմապատկումը և բաժանումը 10-ով ու կլոր տասնյակներով	32
Բազմանիշ թվի բազմապատկումը յերկնիշով	35
Քառակուսի չափեր	37
Բազմանիշ թվի բաժանումը յերկնիշ թվի վրա	39
Ժամանակի հաշվումը	45

ՅԵՐՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

62

Բանավոր բաղապատկում և բաժանում	48
Բաղմանիչ թվի բաղապատկումը և բաժանումը 100-ի և կլոր հարյուրյակների վրա	49
Բաղմանիչ թվի բաղապատկումը և բաժանումը յեռանիչ թվի վրա	51
Հատակագիծ և մակերես	55
Հասարակ կոտորակներ	59

ԶՈՐՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Բանավոր բաղապատկում	69
Բաղմանիչ թվերի բաղապատկման մասնավոր դեպքերը	71
Բաղմանիչ թվերի բաժանման մասնավոր դեպքերը	74
Դիագրամները կարգալն ու գծագրերը	77
Մնդիրներ և օրինակներ՝ թուր դրժողութուններով	78
Չափումներ	83
Պատասխաններ	85

ԳԲՆԸ 40 Կ
ԿՈՁՄԸ 40 Կ.

560

Н. С. Попова
СБОРНИК ЗАДАЧ И УПРАЖНЕНИЙ ПО
АРИФМЕТИКЕ

ДЛЯ 3-го класса

Гиз ССР Армения, Ереван. 1935